

SASKY koulutuskuntayhtymä
Kotoutumiskoulutuksen
opetussuunnitelman perusteet 2024

Jyrki Käppi, koulutussuunnittelija
Tuula Karttunen, opinto-ohjaaja
Sirpa Lehtola-Nässi, S2-opettaja
25.9.2024

Sisältö

1	Koulutuksen tehtävä ja tavoitteet.....	4
2	Arvoperusta	5
3	Oppimiskäsitys, työtavat ja toimintakulttuuri	6
4	Koulutuksen järjestäjä	7
5	Kohderyhmä ja alueelliset ja paikalliset lähtökohdat	8
6	Koulutuksen ohjaussuunnitelma	9
	Ohjauksen perusteet suomen kielen koulutuksessa.....	10
	Hakeutumisvaiheen ohjaus.....	10
	Opintojen ja oppimisen ohjaus.....	10
	Ammatillisuus ja uraohjaus	11
	Opiskelijan hyvinvointi	12
	Opiskelijan itseohjautumismalli.....	12
	Ohjauksen seuranta ja arviointi.....	12
	Opiskelijan arviointi	13
7	Yhteistyö – muut oppilaitokset, kansalaisjärjestöt, muut toimijat.....	14
	Yhteistyö työelämäjakson järjestämisessä.....	15
8	Koulutus voidaan toteuttaa moduuleissa	16
	Koulutuksen laajuus ja rakenne	16
9	Kotoutumiskoulutuksen osa-alueiden keskeiset tavoitteet ja sisällöt	17
	Laaja-alainen osaaminen kotoutumiskoulutuksessa	18
	Kieli- ja viestintäosaaminen 40 osaamispistettä	20
	Keskeiset sisällöt	22
	Tavoitteet ja opiskelijan osaaminen	23
	A1.2–A1.3 Kehittyvä ja toimiva alkeiskielitaito	23
	A2.1–A2.2 PERUSKIELIT Aidon alkuvaihe ja kehittyvä peruskielitaito	25
	B1.1–B1.2 Toimiva ja sujuva peruskielitaito	26
	Kieli- ja viestintäosaamisen arviointi	28
	Latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavat opinnot	29
	Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 20 osaamispistettä	29
	Yhteiskuntaosaaminen.....	31

Yhteiskunnan perusrakenteet ja maantuntemus, 3 op.....	31
Yhteiskunnan peruspalvelut 3 op	33
Työelämäosaaminen	34
Ammatti- ja koulutustietous, 2 op	34
Työelämä tietous, 4 op	36
Työssäoppiminen, vähintään 8 op.....	38
Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen arviointi	40
Valinnaiset opinnot.....	40
Ohjaus ja oppimisen tuki 7 osaamispistettä	41
10 Uraohjaus.....	44
11 Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma.....	45
12 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	46
13 Oppimisen ja opiskelun tuki	48
Liite 1: Koulutuksesta annettava todistus	50
Liite 2: Koulutuksen laajuus ja rakenne.....	51

SASKY koulutuskuntayhtymän kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2024

1 Koulutuksen tehtävä ja tavoitteet

Kotoutumiskoulutuksen tehtävä on kehittää opiskelijan suomen/ruotsin kielen taitoa ja muita valmiuksia, jotka edistävät opiskelijan työllistymistä, omaa toimijuutta ja osallisuutta sekä mahdollistavat yhdenvertaisen aseman suomalaisessa yhteiskunnassa. Kotoutumiskoulutus pyrkii osaltaan turvaamaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä yritystoiminnan syntymistä.

Kotoutumiskoulutus on osa kotoutumisen edistämisen kokonaisuutta, joka muodostuu sekä viranomaisten ja muiden tahojen palveluista maahanmuuttajille, että toimista yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämiseksi. Kotoutumiskoulutus on keskeinen osa kokonaisuutta, jolla pyritään kaikin tavoin edistämään maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan.

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa suomen/ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon (B1.1) voidakseen toimia jokapäiväisen elämän tilanteissa, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Koulutuksessa opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa Suomessa asuvana henkilönä, työntekijänä ja yrittäjänä. Lisäksi kotoutumiskoulutus vahvistaa opiskelijan laaja-alaista osaamista, kuten suomalaisen yhteiskunnan toimintatapojen tuntemusta, arjen taitoja sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväää elämäntapaa. Laaja-alainen osaaminen nivoutuu kotoutumiskoulutuksen kieli- ja viestintäosaamisen ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen osa-alueiden opetukseen ja arviointiin.

Koulutuksessa opiskellaan suomen/ruotsin kieltä ja hankitaan muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat opiskelijan pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan. Koulutukseen sisältyy yhteiskunta- ja työelämäopintoja sekä työssäoppimisjaksoja. Kotoutumiskoulutuksessa tunnustetaan ja tunnustetaan opiskelijan aikaisemmin hankkimaa osaamista sekä tarjotaan opinto- ja uraohjausta.

Opiskelijoiden oppimis- ja opiskeluvalmiuksien ja elämäntilanteiden moninaisuus edellyttää kotoutumiskoulutukselta joustavia rakenteita ja opetusjärjestelyjä sekä yksilöllistä ohjausta. Opetusta on tarpeen eriyttää opiskelijoiden yksilöllisten valmiuksien, tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Koulutuksen toteuttamisessa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus.

Kotoutumiskoulutus edistää myös opiskelijan mielen hyvinvointia ja sosiaalista kotoutumista. Koulutuksen tavoitteena on helpottaa Suomeen asettumista ja suomalaiseen yhteiskuntaan kiinnittymistä, ja antaa opiskelijoille valmiuksia myönteiseen kanssakäymiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Suomen/ ruotsin kielen oppiminen ja muu kouluttautuminen, lähiyhteisöihin ja kansalaistoimintaan osallistuminen, yhteiskunnassa vaikuttaminen ja siihen kuulumisen tunne ovat keskeisiä osallisuuden vahvistajia. Koulutuksessa käsitellään arvostavasti opiskelijoiden omia kulttuurisia tapoja, perinteitä ja tottumuksia, ja niitä rohkaistaan säilyttämään Suomen lainsäädännön puitteissa.

2 Arvoperusta

SASKY koulutuskuntayhtymän arvot

Visio: Osaavat luovat maailmoja yhdessä tehden

Sasky on vastuullisesti johdettu yksi yhteinen yhteisö. Ymmärrämme mitä toimintamme ekologisuudella tarkoitetaan. Toimimme laadukkaasti ja kestävästi.

Arvot: Asiakslähtöisyys, Ammatillisuus, Vastuullisuus ja Avoimuus

Sasky koulutuskuntayhtymän strategia vuoteen 2030

- Toimimme ekologisesti ja kestävästi
- Johdamme vastuullisesti ja sitoutuneesti
- Viestimme kestävästi ja vastuullisesti
- Mahdollistamme yksilön jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittymisen
- Edistämme Saskyssa yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia yhdessä tehden

3 Oppimiskäsitys, työtavat ja toimintakulttuuri

Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat sosiokonstruktivistiseen oppimiskäsitykseen.

- Oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta, jossa uusi opittava asia liitetään aiemmin opittuun. Oppiminen on perusluonteeltaan opiskelijan ja hänen ympäristönsä välinen vuorovaikutusprosessi.
- Sasky koulutuskuntayhtymä tarjoaa laaja -alaista ammatillista ja yleissivistävää koulutusta. Kotouttamiskoulutuksessa oppimisjaksoja yhdistetään oppilaitoksen opetustarjontaan, mikä mahdollistaa vuorovaikutuksen syntymisen maahanmuuttajien sekä oppilaitoksen henkilöstön ja muiden opiskelijoiden kesken.
- Opetuksessa kohdataan aikuinen oppijana, joten opetuksessa korostuu opiskelijan aiempien kokemusten huomioiminen. Aikuiselle oppijalle on tärkeää opittavan asian merkityksellisyys ja yhteys ympäröivään maailmaan. Oppiessa avautuu uusia mahdollisuuksia ymmärtää kulttuurin sisältämiä merkityksiä ja osallistua yhteiskunnan toimintaan.
- Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden oma-aloitteisuutta ja oppimaan oppimisen taitoja. Oppimaan oppimisen myötä opiskelijaa autetaan näkemään ja ymmärtämään oman toiminnan vaikutukset oppimiseen.

4 Koulutuksen järjestäjä

SASKY koulutuskuntayhtymän (Saskyn) omistaa 13 kuntaa ja se tuottaa laadukkaasta ammatillisesta koulutusta kolmen maakunnan alueella, Pirkanmaalla, Satakunnassa ja Keski-Suomessa. Perussopimuksen mukaan Saskyn tehtävä on järjestää, ylläpitää ja kehittää peruskoulutuksen jälkeen annettavaa toisen asteen ammatillista koulutusta sekä yleissivistävää koulutusta. Oppilaitokset sijaitsevat jäsenkunnissa ja Tampereella. Kuntayhtymä luo toiminnallaan edellytyksiä alueiden elinvoimaisuudelle kouluttamalla uutta osaavaa henkilöstöä yrityksiin ja tarjoamalla ammattitaitoa ylläpitävää ja kehittävää koulutusta. Koulutusta järjestetään 61 koulutusalan lisäksi järjestetään ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta, työvoimakoulutusta ja koulutuskokeiluja. Lisäksi Sasyssa on mahdollista opiskella laajennetun oppisopimuksen järjestämisluvan mukaisesti koko maassa, kaikissa tutkinnoissa ja ammatillista osaamista syventävissä tai täydentävissä koulutuksissa. Sasy tarjoaa ammattitaidolla toteutettuja verkko-opintoja, joita on mahdollista suorittaa ajasta ja paikasta riippumatta. Sasy on kasvanut merkittäväksi paikalliseksi ja maanlaajuiseksi ammatillisen sekä yleissivistävän koulutuksen; (lukiot, musiikkiopisto ja kansalaisopisto) toimijaksi useiden fuusioiden kautta. Sasyssa opiskelee vuosittain noin 10 000 opiskelijaa, joista ammatillisessa koulutuksessa noin 7 600. Henkilöstöä on n. 520. Lisäksi tytäryhtiö, Aiko Academy Oy, tarjoaa koulutus-, asiantuntija- ja konsultointipalveluja.

Työelämän palvelu- ja kehittämistehtävät kuvaavat hyvin Saskyn toimintakulttuuria. Vahvuutena on työelämän tarpeisiin reagoiminen, joka vaatii tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Koulutustarpeita ennakoidaan yhdessä jäsenkuntien ja elinkeinoelämän kanssa.

Sasy on aktiivinen toimija koulutuksen ja työelämän kehittämissyhteistyössä. Kuntayhtymätasoisien yhteistyön ja kumppanuuksien tavoitteena on tukea strategian toteutumista ja toiminnan kehittämistä. Näihin kumppaneihin kuuluvat jäsenkunnat, Tampere (oppilaitoksen sijaintikunta) ja yritykset, joiden kanssa tehdään tiivistä koulutusyhteistyötä ja yhteisissä oppimisympäristöissä. Lisäksi verkostoon kuuluvat Pirkanmaan ja Satakunnan aluetoimijat, muut koulutuksen järjestäjät sekä

korkeakoulut, erityisesti Tampereen ammattikorkeakoulu (TAMK), jonka toiseksi suurin omistaja on Sasky. Tulosalueilla ja -yksiköillä on lisäksi paikallisia kumppaneita, joita tavataan säännöllisesti ja joiden kanssa pyritään ennakoimaan alueen työvoimatarpeita. Tukipalveluilla on omia kumppanuuksia varmistamassa hallinnollisten toimien kehittymisen.

Tulosalueen johtaja vastaa koulutusten järjestämisestä ja linjauksesta yhdessä yksiköiden rehtoreiden ja henkilöstön kanssa. Sisäisen yhteistyön toimivuus on ensisijaisen tärkeää, kun kuntayhtymä toimii laajalla maantieteellisellä alueella ja koulusaloilla. Sasky on rakentanut tiimejä tukemaan koulutusalojen yhteistyötä ja kehittämistä eri paikkakunnilla. Koko henkilöstö toimii aktiivisesti kumppaneidensa kanssa muodostamissaan verkostoissa ja kehittävät yhdessä paikallista elinvoimaisuutta.

Sasky koulutuskuntayhtymän toimintaa ohjaa ja sen laadun varmistaa ISO 9001 ja EFQM järjestelmiin perustuva laatu politiikka. Lisäksi kuntayhtymän yksittäisillä oppilaitoksilla on sertifiointeja kuten Osaran maaseutualan oppilaitoksen sekä kuntayhtymän vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen OKKA-säätiön Kestävän kehityksen sertifiointi.

5 Kohderyhmä ja alueelliset ja paikalliset lähtökohdat

Kohderymänä ovat Sasky koulutuskuntayhtymän toiminta-alueen kuntien maahanmuuttajat riippumatta siitä onko heillä voimassa olevaa kotouttamissuunnitelmaa. Sasky koulutuskuntayhtymän toiminta-alueen vieraskieliset kunnittain 2023 (StatFI tilasto).

Vieraskieliset 2023	
Huittinen	494
Hämeenkyrö	214
Ikaalinen	321
Kankaanpää	636
Karvia	109
Kihniö	29
Kokemäki	223
Mänttä-Vilppula	355
Parkano	186

Sastamala	744
Yhteensä	3311

Sasky koulutuskuntayhtymä toimii usealla paikkakunnalla, jolloin koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan oppilaitoksen sijaintikunnan vieraskielisten koulutustarpeet sekä yhteistyöverkostot. Kuntayhtymä voi tarjota maahanmuuttaja kohderyhmälle tilauskoulutusta (viranomaisten, yritysten sekä järjestöjen tilauksesta) kaikissa oppilaitoksissa sekä omaehtoista kielikoulutusta kansalaisopiston toimintapaikkakunnilla.

Ammatillinen koulutus:

- Huittisten ja Kokemäen oppilaitos (Huittinen ja Kokemäki)
- Luoteis-Pirkanmaan oppilaitokset (Ammatti-instituutti Iisakki, Ikaalisten kauppapilaitos ja Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos) Hämeenkyrö, Ikaalinen ja Parkano
- Mäntän seudun koulutuskeskus (Mänttä-Vilppula)
- Sastamalan oppilaitokset (Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitos, Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitos ja Vammalan ammattikoulu)
- Tampereen palvelualan ammattiopisto
- Yleissivistävä koulutus:
- Lukiot (Pirkanmaan aikuislukio, Ruoveden lukio ja Ikaalisten lukio)
- Vapaa sivistystyö, Petäjä-opisto (Hämeenkyrö, Parkano, Kihniö, Karvia, Kankaanpää ja Pomarkku)
- Taiteen perusopetus, Ylä-Satakunnan musiikkiopisto (Parkano, Ikaalinen ja Kihniö) ja Petäjä -opisto (Hämeenkyrö, Kankaanpää, Karvia ja Parkano)

6 Koulutuksen ohjaussuunnitelma

Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa sovelletaan Sasky koulutuskuntayhtymän prosessikuvausta SASKY Ohjaussuunnitelma.

Suomen kielen koulutuksessa ohjaus on

- opiskelijoiden tukemista opintojen aikana
- jokaisella suomen kielen koulutuksen opiskelijalla on oikeus ohjaukseen

- varmistetaan, että opiskelijalla on riittävästi tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään työelämään ja jatko-opintoihin

Ohjauksen perusteet suomen kielen koulutuksessa

Suomen kielen koulutuksen ohjauksessa painotetaan seuraavia periaatteita:

1. Opiskelijan aiempi osaaminen: Opiskelijan aiempi osaaminen toimii pohjana uuden oppimiselle. Ohjaus tukee opiskelijaa tarvittavan tiedon ja taitojen hankkimisessa.
2. Itsenäinen työ ja aloitteellisuus: Opiskelija saa tarvittavaa ohjausta, mutta itsenäinen työ kasvaa vähitellen. Opiskelijalta odotetaan aloitteellisuutta, vastuullisuutta ja sosiaalisia taitoja, ja niitä tuetaan.
3. Luottamus ohjaussuhteessa: Ohjaussuhteen perusta on molemminpuolinen luottamus.

Hakeutumisvaiheen ohjaus

Opiskeluun osallistuva ohjataan valitsemaan omien valmiuksien kannalta sopiva moduuli. Opiskelumahdollisuuksista tarjotaan realistinen ja ajanmukainen tieto hakijalle.

Opintojen ja oppimisen ohjaus

Opiskelijan omaa aktiivisuutta tuetaan koko opintojen aikana. Ohjauksen tavoite on opintojen ajantasainen eteneminen ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen.

Mitä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen sisältyy?

- Opiskelijan perehdyttäminen opintoihin ja tutustuttaminen oppimisympäristöihin
- HOKS:n laatiminen, toteuttaminen ja seuranta
- Henkilökohtaisen opiskelupolun toteuttaminen ja valinnoissa ohjaaminen
- Oppimisvalmiuksien selvittäminen ja tukeminen
- Erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen
- Aiemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Ohjaus eri oppimisympäristöissä ja työpaikoilla

- Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien ja tukiverkostojen kanssa
- Varhainen puuttuminen ja edistymisen seuranta
- Opintojen keskeytymisen ennaltaehkäisy
- Ohjaus opintojen keskeytyessä ja opintoihin palatessa

Kuka?

Vastuupettaja, opettaja, opinto-ohjaaja, koulutusohjaaja, erityisopettaja, ammatillinen ohjaaja, koulutuspäällikkö, työpaikkaohjaaja, työvoimakoulutuksen omaohjaaja

Ammatillisuus ja uraohjaus

Opiskelijan ammatti identiteetin rakentumista vahvistetaan opintojen aikana ja ohjauksella tuetaan opiskelijan siirtymistä työelämään ja/tai jatko opintoihin

Mitä?

- Työnhaku ja urasuunnitteluvalmiuksien sekä työelämätaitojen vahvistaminen
- Ammatti identiteetin ja itsetuntemuksen vahvistaminen, omien vahvuuksien tunnistaminen kannustavalla ohjauksella ja valmennuksella
- Työelämään tutustuminen ja työllistymisen tukeminen
- Urasuunnitelman laatiminen
- Jatko opiskelumahdollisuuksien kartoittaminen ja valinnoissa tukeminen
- Jatko ohjaus opiskelijan valmistuessa tai erotessa
- Nivelvaiheyhteistyö toiseen koulutukseen siirryttäessä
- Työelämäyhteistyö ja yrittäjyyskasvatus
- Työelämään ja jatko opintoihin siirtymisen seuranta

Kuka?

Opinto-ohjaaja, vastuupettaja, opettaja, koulutusohjaaja, ammatillinen ohjaaja, erityisopettaja, työvoimakoulutuksen omaohjaaja, työpaikkaohjaaja

Opiskelijan hyvinvointi

Tuetaan opiskelijan hyvinvointia ja opinnoissa jaksamista. Edistetään yhteisöllisyyttä ja osallistetaan opiskelijoita. Tarjotaan monipuoliset ja saavutettavat ohjaus- ja opiskeluhuollon palvelut. Panostetaan ennaltaehkäisevään ohjaustyöhön.

Mitä?

- Yhteisöllisyyden edistäminen ja opiskelijoiden osallistaminen
- Työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen sekä ylläpitäminen
- Opiskelijayhteisön ja -ympäristön hyvinvointi
- Verkostoyhteistyö ja hanketoiminta
- Opiskeluhuoltosuunnitelma, opiskeluhuollon palvelut ja näkyvyys
- Ehkäisevä päihdetyö
- Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen
- Esteettömyys

Kuka?

Opinto-ohjaaja, vastuopettaja, opettaja, koulutusohjaaja, erityisopettaja, ammatillinen ohjaaja, opiskeluhuollon henkilöstö, työvoimakoulutuksen omaohjaaja, asuntolaohjaaja, hanketyöntekijät

Opiskelijan itseohjautumismalli

- Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan yksilöllistä opintopolkua ja urasuunnitelmaa koskevaa päätöksentekoa
- On tärkeää, että opiskelija sitoutuu opiskeluun ja ottaa tarvittaessa tukea vastaan
- Ohjauksen tukemana opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja reflektoi oppimistaan
- Ohjauksen onnistumisen lähtökohtana on opiskelijan itseohjautuvuus

Ohjauksen seuranta ja arviointi

Ohjaustoimintaa arvioidaan palautekyselyiden avulla koulutusjaksojen aikana ja koulutuksen päätyttyä.

Oppilaitoksittain kerätään tietoa palautteen kyselyistä, jotka toimitetaan koulutusten vastuuhenkilöille koulutusjakson päätyttyä.

Koulutuksen järjestävä yksikkö käy läpi keskeiset tulokset ja tekee tarvittavat johtopäätökset ja parannusehdotukset.

Ohjaussuunnitelma yksikkökohtaisine johtopäätöksineen laitetaan Intraan näkyviin seuraavan lukuvuoden alussa.

Opiskelijan arviointi

Arvioinnin tarkoituksena on antaa opiskelijalle kannustavaa palautetta niistä taidoista, jotka hän on oppinut ja myös siitä, mitä taitoja hänen tulee vielä kehittää ja harjoitella. Arvioinnin tavoite on tukea opiskelijoiden yksilöllistä oppimista.

Koulutukseen liittyviä arviointeja ovat:

- Hakeutumisvaiheen yhteydessä tehtävä arviointi
- Koulutusjaksojen aikana ja lopussa tehtävät kyselyt
- Loppuarvio

Loppuarvioon liittyvä todistus sisältää seuraavat tiedot:

- koulutusorganisaation nimi sekä mahdollinen oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja syntymäaika
- koulutuksen nimi ja laajuus sekä koulutuksen sisältökokonaisuuksien laajuus (päivien ja oppituntien määrä/opintoviikkojen määrä)
- todistuksen antopäivä
- koulutusorganisaation/oppilaitoksen leima
- mahdolliset lisätiedot (esimerkiksi suositus seuraavaksi koulutukseksi)
- allekirjoitukset
- tieto siitä, että kotoutumiskoulutus on toteutettu noudattaen näitä Opetushallituksen laatimia aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita (Opetushallituksen määräys 2011:1)

Kotoutumiskoulutuksen eri osa-alueita arvioidaan todistuksessa seuraavasti:

Suomen tai ruotsin kieli ja viestintätaidot arvioidaan siten, että arvioinnissa huomioidaan kielitaidon kaikki osa-alueet.

- kuullun ymmärtäminen
- puhuminen
- luetun ymmärtäminen
- kirjoittaminen
- kielen rakenteiden hallinta

Todistukseen merkitään opiskelijan saavuttama kielitaitotaso sekä taitotason kuvaus. Työelämä- ja yhteiskuntataidot arvioidaan merkinnällä suoritettu. Lisäksi todistukseen merkitään opiskelijan saama ohjauksen määrä tunteina tai päivinä. Mikäli opiskelija on suorittanut valinnaisia opintoja, niiden nimet ja laajuudet merkitään todistukseen.

7 Yhteistyö – muut oppilaitokset, kansalaisjärjestöt, muut toimijat

SASKY koulutuskuntayhtymän yhteistyö perustuu kumppanuuksien hallintaan ja aktiiviseen verkostotyöhön. Yhteistyön tavoite on toiminta-alueen elinvoimaisuuden kehittäminen, työvoiman kouluttaminen, osaamisen kehittäminen, opiskelijoiden osallistuminen ja yhteistyö huoltajien kanssa.

Sasky on määritellyt ammatillisen koulutuksen kumppanuuksien eri tasot ja tekijät. Kumppanuudet on luokiteltu strategisiin, kehittäviin ja arjen kumppanuuksiin. Strategiset kumppanuudet perustuvat toiminta-alueemme elinkeinorakenteeseen.

Taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön kumppanuudet perustuvat jatkuvaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa opistojen toiminta-alueella. Musiikkiopisto ja kansalaisopisto tekevät yhteistyötä toiminta-alueensa kolmannen sektorin kanssa kuten kyläyhdistykset, seurakunnat ja eri järjestöt. Lisäksi opistojen yhteistyökumppaneina ovat alueen kunnat erityisesti koululaitos, vapaa-aikatoimi, nuorisotyö ja sosiaalipalvelut. Opisto tekee myös jatkuvaa yhteistyötä toiminta-alueensa työvoimaviranomaisten sekä yrityspalveluiden kanssa.

Taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön kumppanuudet perustuvat jatkuvaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa opistojen toiminta-alueella. Musiikkiopisto ja kansalaisopisto tekevät yhteistyötä toiminta-alueensa kolmannen sektorin kanssa kuten kyläyhdistykset, seurakunnat ja eri järjestöt. Lisäksi opistojen yhteistyökumppaneina ovat alueen kunnat erityisesti koululaitos, vapaa-aikatoimi, nuorisotyö ja sosiaalipalvelut. Opisto tekee myös jatkuvaa yhteistyötä toiminta-alueensa työvoimaviranomaisten sekä yrityspalveluiden kanssa.

Yhteistyö työelämäjakson järjestämisessä

Työelämäjaksojen tarkoitus on edistää opiskelijan työelämään sijoittumista sekä antaa opiskelijalle mahdollisuus tutustua suomalaiseen työelämään sekä kehittää työelämävalmiuksia ja työssä tarvittavia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja

Työelämäjakson toteuttaminen:

- Suunnitellaan yhdessä opiskelijan, opettajan ja työnantajan kanssa.
- Työelämäjakson aikana opettaja pitää yhteyttä opiskelijaan ja käy työpaikalla, opiskelijan ohjaamisesta vastaa nimetty työpaikkaohjaaja.
- Opiskelijalle annetaan palautetta toiminnastaan työelämäjakson aikana.
- Työelämäjakson päätyttyä opiskelijalle annetaan kirjallinen palaute

8 Koulutus voidaan toteuttaa moduuleissa

Kotoutumiskoulutuksen alussa opiskelijalle tehdään lähtötason arviointi, jonka avulla opiskelija ohjataan sopivalle opintopolulle, sopivaan moduuliin ja opetusryhmään

Lähtötason arvioinnissa selvitetään opiskelijan luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin, suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito, aiempi opiskelu- ja työkokemus, nykyinen elämäntilanne sekä omat työllistymis- ja koulutustoiveet. Tietoja kerätään sekä opiskelijaa haastatteleamalla että erilaisin kartoituksin. Arvioinnin perusteella opiskelija ohjataan sopivalle opintopolulle:

- Peruspolku on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on perusopiskeluvalmiudet, toiminnallinen luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin ja aikaisempaa kokemusta vähintään yhden vieraan kielen opiskelusta. Tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus.
- Hitaasti etenevien polku on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on puutteita opiskeluvalmiuksissa tai muita oppimisen hitauteen, kuten elämäntilanteeseen vaikuttavia tekijöitä, luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin on tyydyttävä tai harjaantumaton. Tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus.
- Nopeasti etenevien polku on tarkoitettu kielenopiskeluun tottuneille opiskelijoille, joiden luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin on sujuva, joilla on erinomaiset opiskelutaidot ja valmiudet itsenäiseen ja oma-aloitteeseen opiskeluun sekä korkeakoulutus tai kokemusta akateemisesta opiskelusta. Tavoitteena on työllistyminen akateemiseen ammattiin tai oman alan täydennyskoulutus.

Koulutuksen laajuus ja rakenne

Koulutuksen sisältö noudattaa Opetushallituksen asettamia suosituksia ja tavoitteita kotouttamiskoulutuksen sisällöistä. (Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2022; Voimassaoloaika toistaiseksi 1.3.2022 alkaen)

Kotoutumiskoulutuksen laajuus ja sisältö vaihtelevat lähtötason arvioinnissa selvitettyjen opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Koulutukseen osallistuvan aikuisen maahanmuuttajan opintopolku voi laajuudeltaan olla enintään 80 opintopistettä. Yksi opintopiste vastaa opiskelijan 27 tunnin työpanosta.

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelma sisältää seuraavia opintoja, jotka integroidaan toisiinsa, ja toteutetaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti:

- suomen kieli ja viestintätaidot (40 osaamispistettä)
- työelämä- ja yhteiskuntaosaaminen (20 osaamispistettä)
- työssäoppiminen (8 osaamispistettä)
- ohjaus ja oppimisen tuki (7 osaamispistettä)

9 Kotoutumiskoulutuksen osa-alueiden keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Kotoutumiskoulutuksen osa-alueet muodostavat toisiinsa kietoutuvan jatkumon tietoja ja taitoja, oppimisen tapoja ja strategioita, tiedon välittämistä ja vuorovaikutusta. Käsiteltävät aiheet kertautuvat koulutuksen aikana spiraalimaisesti siten, että kieli- ja viestintäosaamisen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaamisen sisällöt tukevat toisiaan.

Arjen keskeisimpien ja merkittävimpien kielenkäyttötilanteiden tasosta edetään yleisempään tasoon, vaativampiin kielenkäyttötilanteisiin ja abstraktimpien yhteiskunnallisten aiheiden käsittelyyn. Myös oppimaan oppimisen taidot ja opiskelutaidot kehittyvät ja opiskelijan itseohjautuvuus vahvistuu. Koulutuksen edetessä opiskelijan tiedot ja taidot syvenevät ja laajenevat ja toiminta eri tilanteissa monipuolistuu.

Kieli- ja viestintäosaamisen opetuksessa painottuvat kielelliset ja viestintään liittyvät tavoitteet, yhteiskunta- ja työelämäosaamisen opetuksessa puolestaan tiedolliset ja taidolliset tavoitteet.

Kotoutumiskoulutuksessa tunnistetaan aikaisemmin hankittua osaamista, ja koulutukseen sisältyy ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Koulutus auttaa siten opiskelijaa jäsentämään omaa koulutuspolkuaan ja henkilökohtaisia tavoitteitaan. Opiskelija tutustuu suomalaiseen koulutusjärjestelmään, osaa asemoida itsensä siihen ja tietää, miten aiemmin hankittu osaaminen ja koulutus voidaan tunnustaa. Koulutuksessa voidaan antaa lisäksi muuta opetusta ja ohjausta, joka edistää

työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnassa tarvittavia valmiuksia.

Kotoutumiskoulutuksessa opiskelija tutustuu suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja osaa hakeutua jatkokoulutukseen, töihin ja työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin.

Myös opiskelijan kulttuuriseen identiteettiin liittyvän moninaisuuden ja muuntuvuuden ymmärtäminen nähdään kotoutumiskoulutuksen aikana yhtenä keskeisenä tavoitteena: yksilön identiteetin kerroksellisuutta, kulttuurisesti moninaisten sosiaalisten verkostojen muodostumista sekä osallisuuden ja ryhmään kuulumisen prosessia tuetaan läpi koko koulutuksen.

Opiskelija asettaa itse henkilökohtaisia tavoitteita, ja häntä tuetaan ja ohjataan tavoitteiden asettelussa ja niiden saavuttamisessa. Koulutus pyritään järjestämään joustavasti siten, että se antaa mahdollisuuden henkilökohtaisen opintopolun rakentamiseen. Opettajien yhteistyö on keskeistä, jotta kotoutumiskoulutuksessa voidaan luoda opiskelijan kotoutumisen kannalta mielekkäitä oppimiskokemuksia ja vahvistaa tietomäärän kasvamista ja vahvistumista sekä taitojen kehittymistä.

Laaja-alainen osaaminen kotoutumiskoulutuksessa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan oppimisen ja osaamisen perustana olevia kognitiivisia taitoja, metataitoja sekä muita taitoja, joita opiskelija tarvitsee arjessaan, opiskelussaan, yhteiskunnassa ja työelämässä. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteena on tukea opiskelijan ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Laaja-alaisen osaamisen alueet ilmentävät osaltaan myös kotoutumiskoulutuksen arvoperustaa, koulutuksen tehtävää ja koulutuksen yleisiä tavoitteita.

Kotoutumiskoulutuksen laaja-alaisen osaamisen alueet ja niiden arviointi kytetään kieli- ja viestintäosaamisen ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen tavoitteisiin ja sisältöjen opetukseen ja arvioidaan osana niiden arviointia. Laaja-alainen osaaminen koostuu seuraavista alueista:

Oppimaan oppimisen taidot ja opiskelutaidot

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä tuottaa, jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä realistisesti ja tavoitteellisesti. Hän osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita sekä tiedostaa niiden vaikutuksen oppimiseen. Hän ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena.

Monilukutaito

Opiskelija osaa tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä sekä harjaantuu toimimaan monimuotoisten tekstien kanssa. Monimuotoiset tekstit voivat olla esimerkiksi puhuttuja, kirjoitettuja, visuaalisia, audiovisuaalisia ja näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä ja ne voivat sisältää erilaisia kielimuotoja arkikielestä opiskelukieleen ja eri tiedonalojen kieleen. Monilukutaitoon kuuluvat luku- ja kirjoitustaidon lisäksi esimerkiksi kuvanlukutaito, medialukutaito sekä matemaattinen lukutaito. Monilukutaito harjaannuttaa myös tekstien kriittiseen lukemiseen ja kulttuuristen viittausten ymmärtämiseen. Opiskelija tarvitsee monilukutaitoa arjenhallinnassa, vuorovaikutuksessa sekä opinnoissa.

Digitaidot

Opiskelija osaa käyttää tietokonetta, älypuhelinta ja muita mobiililaitteita opiskelun, tiedonhankinnan, tekstien kääntämisen, työnhaun, koulutukseen haun ja vuorovaikutuksen apuvälineenä. Hän osaa toimia vastuullisesti sosiaalisessa mediassa ja digitaalisissa ympäristöissä. Hän käyttää digitaalisia palveluita tietoturvallisesti asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia edellyttävien palveluntarjoajien kanssa.

Vuorovaikutustaidot

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän osaa kuunnella ja kunnioittaa toisten näkemyksiä ja tuoda omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opiskelija kehittää empatiakykyään. Hän osaa käyttää viestinnässä kielivarantoaan asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla digitaalisilla alustoilla.

Hyvinvointitaidot

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen. Hän osaa huolehtia fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystään. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Hän osaa suunnitella omaa ajankäyttöään siten, että opiskelu ja vapaa-aika vuorottelevat tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija osaa hakea tietoa, apua ja tukea oman hyvinvointinsa ylläpitämiseksi sekä hakeutua tarvittaessa hyvinvoinnin ja terveydenhuollon palveluihin.

Ympäristötaidot

Opiskelija ymmärtää kestäväen kehityksen merkityksen yhteiskunnalle ja maapallolle ja osaa toimia kestäväen kehityksen mukaisesti. Opiskelija tunnistaa ympäristössä tapahtuneet muutokset ja ymmärtää, miten ihmisen oma toiminta vaikuttaa ympäristön tilaan. Hän tuntee kestäväen kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksia toisiinsa esimerkiksi kulttuurisesta, sosiaalisesta tai taloudellisesta näkökulmasta. Opiskelija osaa ottaa arjessaan kestäväen kehityksen periaatteet huomioon ja toimia vastuullisesti

Kulttuuriset taidot

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä opiskeluyhteisön ja yhteiskunnan kielellisestä, kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Hän tiedostaa oman kotoutumisprosessinsa eri vaiheet ja osaa tarkastella omaa tilannettaan. Opiskelija kartuttaa kokemuksiaan kansainvälisyydestä omassa arjessaan ja opiskeluympäristössään sekä esimerkiksi vierailujen, kulttuuritapahtumien, verkostoyhteistyön tai muun yhteistyön kautta.

Kieli- ja viestintäosaaminen 40 osaamispistettä

Kieli- ja viestintäosaamisen opetus perustuu käsitykseen opiskelijasta toimijana, joka käyttää kieltä omiin viestintätarpeisiinsa ja toimii aktiivisesti oppimisprosessissaan. Kielitaito kehittyy erilaisissa kielenkäyttö- ja vuorovaikutustilanteissa, joten

opetuksessa painottuvat keskustelu- ja vuorovaikutusstrategiat ja sosiolingvistiset taidot, kuten ilmaisen tilanteeseen sopivuus, kohteliaisuus ja eri rekistereiden hallinta.

Kohdekielinen ympäristö antaa kieli- ja viestintäosaamisen harjoitteluun paljon mahdollisuuksia, joiden hyödyntämistä koulutus tukee. Koulutuksen aikana ohjataan opiskelijoita käyttämään kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa myös koulutuksen ulkopuolella vapaa-ajalla ja harrastuksissa. Opiskelijaa kannustetaan itsenäiseen kieliympäristön havainnointiin ja suomen/ruotsin kielen käyttämiseen oman elämänsä kielenkäyttötilanteissa. Kohdekielisessä ympäristössä opiskelija oppii arvioimaan omia taitojaan ja kielenkäyttötarpeitaan.

Kielitietoisuus läpäisee kotoutumiskoulutuksen opetuksen. Kieli- ja viestintäosaamisen opetuksessa kieltä opetetaan tietoisesti ja tavoitteellisesti osana eri sisältöalueiden opetusta. Sisältöalueiden käsittelyssä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opiskelijan omaa moninaista kielivarantoa. Monikielisyyden hyödyntäminen tukee myös viestin välittämistä, mediaatiota, niissä tilanteissa, joissa kaikilla ei ole yhteistä kieltä. Mediaatio sisältää sekä viestien välittämistä että viestintätilanteen eri osapuolten tukemista heidän viestimisessään. Mediaatio on viestin ymmärrettävyyden muokkaamisen lisäksi myös oman ajattelun välittämistä toiselle osapuolelle ja näiden ajatusten edelleen kehittämistä yhdessä. Kotoutumiskoulutuksen kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa mediaatio ei rajoitu vain kieleen, vaan se on myös kulttuuristen tulkintojen välittämistä. Mediaatio edellyttää aktiivista osallisuutta viestintätilanteissa.

Kotoutumiskoulutuksessa opiskelijan tavoitteena on saavuttaa sellainen suomen/ruotsin kielen taito, joka on riittävä hänen urasuunnittelunsa tarpeisiin ja muihin tavoitteisiin, jotka määritellään henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Koulutuksen alussa kielitaidon lähtötaso arvioidaan tarvittaessa. Koulutuksen yleisenä tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa keskimäärin toimivan peruskielitaidon suomen/ruotsin kielessä. Kielitaitoprofiilit vaihtelevat yksilöllisesti, joten opiskelijan kielitaito voi joillakin kielitaidon osa-alueilla ylittää tai alittaa kotoutumiskoulutuksen tavoitetason. Tämä huomioidaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tavoitteiden asettelussa. Myös opiskelijoiden opiskelutaidot ja oppimaan oppimisen valmiudet vaihtelevat. Koulutuksessa huomioidaan opiskelijaryhmän ja yksilöiden

tarpeet tavoitteiden asettelussa ja sisältöjen painotuksissa. Koulutusta mukautetaan tarvittaessa viittomakielen ja pistekirjoituksen edellyttämällä tavalla.

Kieli- ja viestintäosaamisen tavoitteet ja opiskelijan osaaminen kuvataan kielitaitotasolla A1.2-A1.3, A2.1-A2.2 ja B1.1-B1.2. Sisällöt ja niihin liittyvät kielenkäyttötilanteet toistuvat ja syvenevät tasolta toiselle muodostaen jatkumon. Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen sekä kieli- ja viestintäosaamisen sisällöt nivoutuvat toisiinsa. Tarkoituksena on, että opiskelija saa tarvitsemiaan kielellisiä valmiuksia opiskelua ja työelämää varten. Myös opiskelijoiden oman alan ammattikielen kehittämisen valmiuksia harjoitellaan ja tuetaan koulutuksen aikana. Kieli- ja viestintäosaaminen kehittyy tasolta toiselle ja tarjoaa oppijalle yhä monipuolisempia ilmaisukeinoja. Opiskelijan osaamisen kuvaus tasolta toiselle antaa yleiskuvan opetuksen sisältöjen syvenemisestä ja laajentumisesta ja kieli- ja viestintäosaamisen osa-alueen tavoitteista.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja viestintäosaamisen sisällöissä käsitellään laajasti opiskelijan lähipiiriin, arkielämään ja hyvinvointiin liittyviä teemoja. Niiden opetukseen sisällytetään myös kielelliset normit ja konventiot, joiden avulla kustakin teemasta puhutaan. Lisäksi käsitellään työelämä- ja yhteiskuntaosaamisen sisältöjen opiskelussa tarvittavaa sanastoa ja käsitteitä vuorovaikutustilanteiden näkökulmasta. Käsiteltävien sisältöjen valinnan ja laajuuden lähtökohtana ovat opiskelijan tarpeet ja tavoitteet. Sisältöjen valinnassa huomioidaan keskeisiä ajankohtaisia ilmiöitä ja tapahtumia, mikä vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja aktiivista toimijuutta. Autenttiset tilanteet ja materiaalit kannustavat opiskelijaa kielen käyttämiseen opetustilanteiden ulkopuolella ja koulutuksen päättymisen jälkeen.

Kieli- ja viestintäosaamisen opetuksessa käsitellään seuraavia sisältöjä ja niihin liittyvää sanastoa ja keskeisiä käsitteitä:

- oma lähipiiri, arkielämä ja hyvinvointi, asuminen ja kodin turvallisuus

- oman asuinalueen peruspalvelut ja erilaiset asiointitilanteet: koulutus ja varhaiskasvatus, sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, työllisyyspalvelut, pelastustoimi, poliisi
- vapaa-aika ja harrastustoiminta, vapaaehtoistyö
- yhteiskunnallinen osallisuus ja vaikuttaminen, kolmannen sektorin toiminta ja palvelut
- digitaaliset ja monikieliset mediat ja palvelut
- luonto ja ympäristö, kestävän kehityksen periaatteet

Tavoitteet ja opiskelijan osaaminen

Kieli- ja viestintäosaamisen tavoitteiden pohjana ovat Opetushallituksen Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko (Opetushallitus 2019) sekä Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys, Täydentävä osa ja lisäkuvaimet (Opetushallitus 2018). Tässä opetussuunnitelman perusteissa opiskelijan osaaminen kuvataan suullisen ja kirjallisen vastaanottamisen ja tuottamisen sekä vuorovaikutuksen ja mediaation näkökulmista.

A1.2–A1.3 Kehittyvä ja toimiva alkeiskielitaito

Tavoitteet ja opiskelijan osaaminen

Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin. Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Hän osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Opiskelija osaa käyttää joitakin kohteliaita ilmauksia rutiininomaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä. Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan joistakin arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija

- ymmärtää yleisimpiä peruskysymyksiä ja itselleen suunnattua selkeää ja/tai mukautettua puhetta tutuista aiheista sekä havainnollistettuja ohjeita asiayhteyden tukena (muun muassa asiakaspalvelu, opetustilanteet)
- osaa havainnoida ja poimia yksittäisiä tietoja ympäristöstään (muun muassa kartat, kyltit, opasteet, mainokset, lyhyet ja kuvin tuetut tekstit)
- ymmärtää keskeistä sisältöä ja osia lyhyistä, yksinkertaisista lähiympäristönsä teksteistä (muun muassa ilmoitukset, tiedotteet, kertomukset, uutiset)
- tunnistaa joitakin keskeisiä kirjoitettuja ja puhuttuja tekstilajeja

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija

- osaa ilmaista välittömät tarpeensa ja kertoa yksinkertaisin ilmaisin itsestään, arjestaan sekä joistakin lähipiiriään ja -ympäristöään koskevista asioista suullisesti
- osaa ääntää sana- ja lausetasolla jokseenkin ymmärrettävästi
- osaa täyttää perustietonsa lomakkeeseen, kirjoittaa lyhyen tekstin kuten muistilapun tai viestin tutusta aiheesta
- osaa ilmaista suhtautumistaan yksinkertaisin, ulkoa opituin ilmaisin pääsääntöisesti suullisesti

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia arkielämän rutiininomaisissa vuorovaikutustilanteissa ja vastata yksinkertaisesti itseään koskeviin kysymyksiin suullisesti ja kirjallisesti
- käyttää tavallisimpia viestintävälineitä tarvittaessa tuetusti
- osaa ilmaista, ymmärtääkö ja tarvitseeko toistoa tai täsmennystä
- osaa toimia ohjatuissa ryhmätilanteissa ja tarvittaessa kysyä tarkennuksia esimerkiksi tehtävänantoon

- osaa ilmaista suhtautumistaan käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys) viestinsä tukena

A2.1–A2.2 PERUSKIELITAIDON ALKUVAIHE JA KEHITTYVÄ PERUSKIELITAITO

Tavoitteet

Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen niissä. Hän joutuu silloin tällöin pyytämään toistoa, tarkennusta avainsanoista tai selvennystä vakiintuneita sanontoja käyttäen. Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Opiskelija pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita.

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija:

- ymmärtää lyhyitä keskusteluja ja kerrontaa itselleen tutuista aiheista sekä keskeisen sisällön selkeästi puhutuista teksteistä
- ymmärtää keskeisen sisällön yksinkertaisista arkielämän autenttisista teksteistä ja asiateksteistä
- tuntee erilaisia itselleen merkityksellisiä kirjoitettuja ja puhuttuja tekstilajeja sekä osaa käyttää niitä

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija:

- osaa kertoa keskeisistä omaan elämäänsä liittyvistä asioista kuten henkilö- ja työhistoriastaan ja vapaa-ajastaan sekä lähiympäristöstään suullisesti
- osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa
- osaa kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin kuten sähköpostin tutuista aiheista ja tehdä lyhyitä muistiinpanoja
- osaa ilmaista suhtautumistaan ja mieltymyksiään sekä perustella niitä yksinkertaisin, tavanomaisin ilmaisin myös kirjallisesti opiskelijan osaaminen

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia ennakoitavissa ja rutiininomaisissa asiointitilanteissa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa käyttää itselleen tarpeellisia viestintävälineitä
- osaa pyytää toistoa ja tarkennusta asioihin, joita ei ymmärrä sekä sietää osittaista ymmärtämistä
- osaa esittää ryhmätilanteissa sosiaalisten normien mukaisia pyyntöjä sekä välittää tietoja ja ohjeita
- osaa keskustella tutuista asioista ja ilmaista suppeasti mielipiteensä käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys)
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielen konventiot

B1.1–B1.2 Toimiva ja sujuva peruskielitaito

Tavoitteet

Opiskelija ymmärtää kielenkäytön tilannesidonnaisuuden ja osaa mukauttaa viestintäänsä yleisimmissä tilanteissa. Hän pystyy toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kun tilanne tai aihepiiri on itselle tuttu tai tärkeä.

Opiskelija osaa käyttää erilaisia viestintästrategioita, esimerkiksi pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa käyttää kiertoilmaisuja tai

muotoilla viestinsä uudelleen. Lisäksi hänellä on kielelliset valmiudet kysyä hänelle tuntemattomien ilmauksien ja sanojen merkityksiä. Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta yleistajuisesti kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää tekstistä pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia. Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista aiheista. Lisäksi hänen viestintänsä on luontevaa ja tilanteeseen sopivaa ja hän hallitsee kielen keskeisimpien rakenteiden käytön.

Opiskelijan osaaminen

Suullinen ja kirjallinen vastaanottaminen

Opiskelija

- ymmärtää yleisiä aihepiirejä käsittelevän puheen pääajatukset ja itselleen keskeisiä yksityiskohtia
- ymmärtää ääntämykseltään erilaisia puhujia
- pystyy lukemaan monenlaisia, eripituisia ja monimediaisia tekstejä sekä löytämään tekstistä pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia, kun aihepiiri on itselle tuttu
- tuntee eri tekstilajien käyttötarkoituksia ja osaa tulkita ja käyttää tarvitsemiaan tekstilajeja tarkoituksenmukaisesti

Suullinen ja kirjallinen tuottaminen

Opiskelija

- osaa kertoa omasta taustastaan ja osaamisestaan jo melko yksityiskohtaisesti sekä selostaa yleiseen ja itselle tuttuun aihepiiriin liittyviä tapahtumia ja tilanteita suullisesti
- osaa ääntää suhteellisen vaivattomasti ja ymmärrettävästi

- osaa tuottaa yleisimpien tekstilajien mukaisia tekstejä itselle tärkeistä aiheista (muun muassa työhakemus) ja osaa tehdä kuulemastaan tai lukemastaan ohjatusti muistiinpanoja itselle tutusta aiheesta
- osaa ilmaista suhtautumistaan, mieltymyksiään ja mielipiteitään sekä perustella niitä melko monipuolisin keinoin sekä suullisesti että kirjallisesti

Vuorovaikutus ja mediaatio

Opiskelija

- osaa toimia monenlaisissa, myös vähemmän rutiininomaisissa ja puolivirallisissa tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti
- osaa käyttää yleisimpiä viestintävälineitä ja hakea tietoa eri medioista sekä välittää ja tiivistää sitä muille
- osaa pyytää kohdennetusti tarkennusta tai selvennystä sekä osaa tarkentaa ja korjata omaa puhettaan vuorovaikutustilanteessa
- osaa toimia ryhmässä epämuodollisissa vuorovaikutustilanteissa esimerkiksi opetustilanteessa sekä pystyy osallistumaan yhdessä ideointiin, kun aihepiiri on tuttu
- osaa osoittaa omaa suhtautumistaan vuorovaikutustilanteessa ja tulkita vuorovaikutuskumppaniaan käyttämällä erilaisia strategisia keinoja (nonverbaalisuus, monikielisyys)
- tunnistaa kielen tilanteista vaihtelua, sosiaalisia käytänteitä ja normeja ennakoitavissa tilanteissa

Kieli- ja viestintäosaamisen arviointi

Kieli- ja viestintäosaamisen arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kielitaitoprofiilin epätasaisuus. Opiskelijan osaaminen arvioidaan suullisessa ja kirjallisessa vastaanottamisessa sekä suullisessa ja kirjallisessa tuottamisessa. Arvioinnissa huomioidaan vuorovaikutuksen ja mediaation näkökulmat. Arvioinnissa käytetään kielitaitotasoa A1.2, A1.3, A2.1, A2.2, B1.1 ja B1.2. Jos opiskelijan taitotason arvioidaan kotoutumiskoulutuksen päättyessä olevan jollakin osa-alueella alle A1.2, merkitään

todistukseen alle A1.2. Vastaavasti jos opiskelijan taitotaso jollain osa-alueella ylittää taitotason B1.2, merkitään todistukseen yli B1.2.

Kotoutumiskoulutuksen hallinnointia ja kotoutumiskoulutuksen jälkeisiin koulutuksiin ohjaamista varten annetaan myös yleisarvio opiskelijan saavuttamasta kielitaitotasosta koulutuksen päättyessä. Tämä yleisarvio muodostetaan osa-alueiden taitotasojen keskiarvona siten, että tarvittaessa painotetaan opiskelijan jatkosuunnitelman kannalta keskeisimpien kielitaidon osa-alueiden arvioita. Yleisarviota ei merkitä todistukseen, vaan sitä käytetään vain koulutusten ja jatkosuositusten hallinnoinnin välineenä.

Latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavat opinnot

Niille opiskelijoille, jotka osaavat lukea ei-aakkosellisella kirjoitusjärjestelmällä tai muulla kuin latinalaisella kirjaimistolla ja joiden lukutaito voi teknisen lukutaidon lisäksi vaatia vielä harjoitusta kohti funktionaalista lukutaitoa, voidaan kotoutumiskoulutuksen osana tarjota latinalaisen kirjaimiston osaamisen vahvistamista tukeva opintokokonaisuuden suorittaminen. Edellytyksenä on, että opiskelijoiden oppimisvalmiudet ja koulutustausta riittävät opintokokonaisuuden opiskeluun, ja kotoutumiskoulutus on muutoin tavoitteiltaan ja sisällöiltään heille tarkoituksenmukaisin koulutus.

Latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavissa opinnoissa painopiste on aluksi teknisessä lukemisessa ja sana- ja lausetason kirjoittamisessa, sen jälkeen tekstien ymmärtämisessä, tulkinnessa ja tuottamisessa. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan äänne- ja tavutietoisuutta sekä äänne-kirjainvastaavuuden periaatteen ymmärtämistä lukemisessa ja kirjoittamisessa. Opintokokonaisuuden aikana harjoitellaan erottamaan, tunnistamaan ja tuottamaan äänneitä ja kirjaimia sekä ymmärtämään niiden välinen yhteys. Niin ikään harjoitellaan äänneiden yhdistämistä tavuiksi ja sanoiksi. Teknisen luku- ja kirjoitustaidon kehittyminen latinalaisella kirjaimistolla mahdollistaa myös luetun ymmärtämisen ja erilaisten tekstien tulkinna ja tuottamisen. Opiskelijoiden luku- ja kirjoitustaitoa tulee vahvistaa koko kotoutumiskoulutuksen ajan.

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 20 osaamispistettä

Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen opinnot kulkevat kieli- ja viestintäosaamisen opiskelun rinnalla koulutuksen alusta alkaen. Sisällöissä huomioidaan opiskelijoiden suomen/ruotsin kielen taidon taso. Sisältöjä käsitellään ja painotetaan toteutuksen kannalta tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä. Sisältökokonaisuuksien painotukset voivat vaihdella opiskelijoiden ja opetusryhmien tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Opiskelija on saattanut osallistua monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon tai saada esimerkiksi työn, opiskelun tai verkostojensa kautta tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, koulutuksesta ja työelämästä. Kotoutumiskoulutuksen yhteiskunta- ja työelämäosaamisen opinnot tukevat ja syventävät näitä tietoja ja antavat opiskelijalle valmiuksia toimia suomen/ruotsin kielellä yhteiskuntaan, työelämään ja koulutukseen liittyvissä tilanteissa. Opintojen tavoitteena on myös kehittää niissä tarvittavia sosiaalisia ja viestinnällisiä taitoja, tiedonhaun taitoja ja digitaalisia taitoja.

Kotoutumiskoulutuksen yhteiskunta- ja työelämäosaamisen opinnot tukevat maahanmuuttajan kotoutumisprosessia ja sosiaalista osallisuutta. Opintojen avulla opiskelija saa realistisen ja ajantasaisen kuvan sekä suomalaisen yhteiskunnan toimintamekanismeista, että omista mahdollisuuksistaan yhteiskunnan jäsenenä työelämässä ja arjessa. Koulutus tarjoaa välineitä ammatillisten ja muiden jatkosuunnitelmien tueksi sekä tietoa suomalaisesta työkuluttuurista. Opiskelija saa sellaisia tietoja ja taitoja, joiden avulla hän kykenee toimimaan uudessa elämäntilanteessa ja tekemään valintoja.

Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen sisältökokonaisuuksia opetetaan kotoutumiskoulutuksen alusta lähtien ja ne nivoutuvat kieli- ja viestintäosaamisen sisältöihin. Sisällöissä huomioidaan erityisesti käytännön tarpeet, joita opiskelijalla on eri elämäntilanteissa. Opinnoissa edetään arkielämän tilanteista kohti laajempaa yhteiskunnan ja työelämän tuntemusta. Opiskelijan osaaminen syvenee koulutuksen edetessä sellaisiksi tiedoiksi ja taidoiksi, jotka auttavat häntä ymmärtämään suomalaista yhteiskuntaa sekä yhteiskunnassa vaikuttavia arvoja ja asenteita. Koulutuksen alkuvaiheessa kokonaisuuksien käsittely keskittyy enemmän sanastoon ja keskeisiin käsitteisiin, ja teemojen käsittely laajenee ja syvenee koulutuksen edetessä.

Koulutuksen tavoitteena on myös lisätä opiskelijan paikallistuntemusta. Sisällöissä huomioidaan alueelliset erityispiirteet kuten työmarkkinatilanne ja koulutustarjonta. Opintojen järjestämiseen hankitaan tarvittaessa oppilaitoksen ulkopuolista asiantuntemusta.

Osana yhteiskunta- ja työelämäosaamisen opetusta opiskelijoita rohkaistaan työ- ja koulutusmahdollisuuksien etsimisen ohella osallistumaan myös harrastustoimintaan ja esimerkiksi vapaaehtoistyöhön. Opiskelijoita tuetaan rakentamaan verkostoja, joista on hyötyä kotoutumisessa ja työllistymisessä. Opiskelijoiden verkostoitumista voidaan tukea muun muassa järjestämällä erilaisia tilaisuuksia yhteistyökumppaneiden kanssa, rohkaisemalla opiskelijoita harrastus- ja vapaaehtoistoimintaan sekä tukemalla heitä oman alan mentorin löytämisessä.

Opiskelijan yhteiskunta- ja työelämäosaamista arvioidaan koko koulutuksen ajan. Osa opinnoista voidaan tarjota mahdollisuuksien mukaan myös opiskelijan äidinkielellä tai muulla hänen käyttämällään kielellä.

Yhteiskuntaosaaminen

Yhteiskuntaosaamisen opinnot antavat opiskelijalle yleisiä tietoja, taitoja ja valmiuksia ymmärtää suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuriympäristöä sekä toimia yhteiskunnassa yhdenvertaisena ja aktiivisena jäsenenä. Yhteiskuntaosaamisen opinnoissa perehdytään yhteiskunnan perusrakenteisiin ja maantuntemukseen sekä peruspalveluihin. Suomalaisuutta ja suomalaista kulttuuriympäristöä tarkastelemalla opiskelijalle syntyy käsitys niistä toimintatavoista ja arvoista, joihin suomalainen yhteiskunta nojaa. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havainnoimaan ja tulkitsemaan kulttuureihin liittyviä tapoja, arvoja, normeja ja asenteita. Opiskelijoita tuetaan rakentavan vuoropuhelun käymisessä erilaisten ihmisten kanssa ja sitä kautta turvallisen yhteiskunnan rakentamisessa.

Yhteiskunnan perusrakenteet ja maantuntemus, 3 op

Tavoitteet ja sisällöt

Tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomalaisen yhteiskunnan rakennetta ja toimintaa sekä saa perustiedot voidakseen toimia aktiivisena ja tasa-arvoisena yhteiskunnan jäsenenä. Opiskelija tunnistaa yhtäläisyyksiä ja eroja itsensä, aiempien asuinympäristöjensä ja Suomen välillä suhteuttaen niitä omiin kokemuksiinsa, aiempiin asuin- ja kulttuuriympäristöihinsä sekä nykyiseen elinpiiriinsä. Opiskelija ymmärtää miten demokraattinen yhteiskunta toimii. Opiskeltavien aiheiden kautta opiskelija saa perustietoa Suomen lainsäädännöstä ja erityisesti hänen kotoutumisensa kannalta keskeisestä säädöspohjasta. Opiskelija ymmärtää sukupuolten tasa-arvoon ja seksuaalioikeuksiin liittyvän lainsäädännön ja arvojen merkityksen Suomessa. Opintoissa käsitellään myös perheen, lasten ja nuorten asemaa ja oikeuksia Suomessa. Osana lainsäädäntöä käsitellään myös perus- ja ihmisoikeuksia, Suomen kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteita ja -sitoumuksia sekä perus- ja ihmisoikeuksien valvontaa siltä osin kuin ne ovat olennaisia kotoutumisen kannalta. Opiskelija tunnistaa syrjinnän ja rasismien muotoja ja saa valmiuksia toimia tilanteissa, joissa hän saattaa kohdata syrjintää. Opiskelija saa valmiuksia toimia itse syrjimättömästi.

Opintojen myötä opiskelija tuntee pääpiirteittäin Suomen ja lähialueiden maantiedettä sekä Suomen asemaa ja toimintaa osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa. Opiskelija tutustuu yhteiskunnalliseen toimintaan, elinkeinoihin ja luontoon alueellaan ja asuinpaikkakunnallaan. Opiskelija tuntee jokamiehenoikeudet ja luonnossa liikkujan velvollisuudet. Erityistä asiantuntemusta vaativissa aiheissa hyödynnetään niihin perehtyneitä asiantuntevia yhteistyötahoja.

Opetuksessa käsitellään seuraavia sisältöjä:

- Suomen historian keskeiset tapahtumat ja maantuntemus
- kestävän kehityksen periaatteet, ympäristö ja luonto
- Suomen yhteiskuntarakenteen peruspiirteet kuten poliittinen järjestelmä, paikallishallinto, valtioelimet
- julkisten palveluiden rahoitus sekä arvot, joille yhteiskunta rakentuu
- elinkeinorakenne valtakunnallisesti ja paikallisesti
- Suomi osana Euroopan unionia ja globalisaatiota
- Suomessa asuvan perusoikeudet ja velvollisuudet

- yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteet
- yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet
- suomalaisten tapojen, arvojen ja normien eri muotojen tunnistaminen

Opiskelijan osaaminen

Opiskelija

- tuntee Suomen historian keskeisiä tapahtumia ja kehittää maantieteellistä osaamistaan
- tuntee ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen periaatteita
- tuntee lähiluontoa ja sen mahdollisuuksia sekä jokaisen oikeudet
- tuntee Suomen yhteiskuntarakenteen ja elinkeinorakenteen peruspiirteitä
- tietää Suomessa asuvan perusoikeudet ja velvollisuudet
- tuntee ja osaa käyttää poliittisia ja muita yhteiskunnallisia vaikutusmahdollisuuksia
- tietää yhdenvertaisuuden, sukupuolten välisen tasa-arvon ja uskonnonvapauden periaatteet ja saa valmiudet toimia niiden mukaisesti
- osaa toimia kohdatessaan syrjintää, saa valmiudet toimia syrjimättömästi
- tuntee suomalaisia tapoja, arvoja ja normeja

Yhteiskunnan peruspalvelut 3 op

Tavoitteet ja sisällöt

Tavoitteena on tutustua julkisiin, yksityisiin ja kolmannen sektorin tuottamiin palveluihin, joita opiskelija voi yhteiskunnan jäsenenä käyttää. Opiskelija tuntee peruspalvelujärjestelmää sekä oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan palveluiden käyttäjänä. Opiskelijaa tuetaan toimimaan vastuullisesti tiedostaen oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee eri asumismuodot, kodin turvallisuuteen liittyvät seikat ja osaa toimia hätätilanteessa. Opiskelija osaa hakeutua tarvitsemansa palvelun piiriin ja tietää, mistä hän saa tietoa tarvitsemastaan palvelusta sekä osaa toimia palveluiden käyttäjänä. Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää digitaalisia ja monikielisiä palveluita.

Opetuksessa käsitellään seuraavia sisältöjä:

- oman asuinalueen peruspalvelut, esimerkiksi koulutus ja varhaiskasvatus, sosiaali- ja terveystalvet, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, työllisyys- ja yrittäjyyspalvelut
- hyvinvointi ja sosiaaliturva
- asuminen, asumismuodot ja kodin turvallisuus
- muut tärkeät palvelut kuten pelastustoimi ja poliisi
- digitaaliset ja monikieliset palvelut
- julkinen ja yksityinen sektori palveluntuottajana, palveluiden rahoitus
- kuluttajana toimiminen ja oman talouden suunnittelu
- kolmannen sektorin toiminta ja palvelut, vapaaehtoistyö ja harrastustoiminta

Opiskelijan osaaminen

Opiskelija:

- tuntee asumiseen liittyviä sääntöjä ja käytänteitä
- tuntee elämäntilanteensa kannalta keskeisiä etuuksia ja palveluita ja osaa hakeutua tarvitsemiinsa palveluihin
- tuntee keskeiset oikeutensa ja velvollisuutensa palveluiden käyttäjänä ja kuluttajana
- osaa käyttää digitaalisia palveluita tietoturvalisesti ja vastuullisesti
- osaa hakeutua harrastus- tai vapaaehtoistoimintaan

Työelämäosaaminen

Työelämäosaamisen opinnot sisältävät ammatti- ja koulutustietoutta, työelämäetietoutta ja työssäoppimista. Tarkoituksena on antaa opiskelijalle sellaiset tiedot ja taidot, joiden avulla hän voi hakeutua työelämään ja työllistyä kestävästi suomalaisille työmarkkinoille suunnitelmiansa mukaisesti. Työelämäosaamisen opinnot antavat opiskelijalle myös taitoja selviytyä työpaikan arjessa ja muuttuvassa työelämässä. Opinnot tukevat opiskelijaa ammatinvalinnan sekä urasuunnittelun kysymyksissä ja osaamisen tunnistamisessa, arvioimisessa ja kuvaamisessa. Opiskelija pystyy vertaamaan omaa osaamistaan ja valmiuksiaan suhteessa työmarkkinoiden vaatimuksiin ja hyödyntämään tätä tietoa työllistymisessä, ammatinvalinnassa ja jatkokoulutuksen tai osaamisen täydentämisen tarpeiden tunnistamisessa.

Ammatti- ja koulutustietous, 2 op

Tavoitteet ja sisällöt

Ammatti- ja koulutustietouden tavoitteena on, että opiskelija saa monipuolisen kuvan eri ammateista, koulutusmahdollisuuksista ja työelämän vaatimuksista urasuunnittelun ja jatkosuunnitelmiansa tueksi. Opiskelija peilaa osaamistaan, vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan suhteessa ammattien vaatimuksiin sekä saa valmiuksia, joiden avulla hän voi suunnitella omaa työllistymispolkuaan. Tavoitteena on, että opiskelijan ymmärrys mahdollisuuksistaan kasvaa ja jatkosuunnitelma selkenee.

Ammattitietouden tarkoituksena on antaa opiskelijalle ajankohtaista tietoa eri ammattialoista, ammateista ja niiden vaatimuksista. Yleisen ammattitietouden lisäksi painotetaan niitä ammatteja ja aloja, jotka erityisesti hyödyttävät opiskelijaa. Opiskelija tutustuu ammatteihin, työtehtäviin, ammatin vaatimuksiin kuten koulutus- ja kielitaitovaatimuksiin, mahdollisiin työpaikkoihin ja palkkukseen. Opiskelijaa tuetaan oman osaamisen tunnistamisessa ja suhteuttamisessa suomalaisen työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin. Lisäksi opiskelija oppii omaan osaamiseen ja omaan alaan liittyvää ammattikieltä ja termistöä, jonka osaamista hän voi itsenäisesti täydentää myös koulutuksen jälkeen.

Koulutustietouden tavoitteena on antaa opiskelijalle paitsi yleistä tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä myös tietoa omasta osaamisestaan suhteessa työelämän pätevyys- ja osaamisvaatimuksiin. Opiskelija saa tietoa koulutusmahdollisuuksista ja hakumenettelyistä, opiskelusta, tutkinnoista ja opintojen rahoituksesta. Erityisenä painopisteenä on maahanmuuttajille tarjottava koulutus kuten valmentavat koulutukset. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua soveltuviin opintoihin kotoutumiskoulutuksen aikana tai sen jälkeen. Opintoihin sisällytetään vierailuja ja tutustumiskäyntejä koulutuksiin ja oppilaitoksiin.

Opetuksessa käsitellään seuraavia sisältöjä:

- ammattialat, ammatit ja niiden vaatimukset, työtehtävät, työpaikat, palkkaus
- suomalainen koulutusjärjestelmä, koulutusasteet, tutkintojärjestelmä

- koulutusmuodot ja -mahdollisuudet, opintojen rahoitus
- koulutushaku

Opiskelijan osaaminen

Opiskelija

- tuntee ammatteja, työtehtäviä ja niiden vaatimuksia
- osaa kertoa ammatillisesta ja muusta osaamisestaan, kokemuksestaan ja tavoitteistaan
- tuntee suomalaista koulutusjärjestelmää
- osaa suhteuttaa omaa koulutustaustaansa ja osaamistaan suomalaiseen koulutusjärjestelmään
- tuntee asuinalueensa koulutustarjontaa ja opiskelumahdollisuuksia sekä opintojen rahoitusmahdollisuuksia
- tuntee erilaisia hakumenettelyjä ja osaa hakeutua itselleen sopivaan koulutukseen

Työelämä tietous, 4 op

Tavoitteet ja sisällöt

Työelämä tietous sisältää tietoa suomalaisesta työlainsäädännöstä, työmarkkinoiden toimintamekanismeista ja ajankohtaisesta tilanteesta, työnhausta, yrittäjyydestä sekä yleisistä suomalaiseen työkuulttuuriin liittyvistä toimintatavoista. Tavoitteena on, että opiskelija saa tietoa työlainsäädäntöön ja työelämän käytäntöihin liittyvistä perusasioista yleisesti ja ennen kaikkea työntekijän ja työpaikan arjen näkökulmasta. Työelämä tietouden asiasisältöjen lisäksi painotetaan erityisesti käytännön tilanteita, joita opiskelija kohtaa sekä työllistyessään että työtä tehdessään. Lisäksi käsitellään suomalaista työkuulttuuria, yhdenvertaisuutta työelämässä ja työn merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Opinnoissa tutustutaan myös työmarkkinoihin, jotta opiskelija saa käsityksen mahdollisuuksistaan ja työllistymiseen liittyvistä tekijöistä. Tämän pohjalta hän voi arvioida omia valmiuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Tätä tietoa hyödynnetään ohjauksessa ja jatkokoulun suunnittelussa.

Työhaun valmennuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle sellaiset tiedot ja taidot, että hän voi hakea työtä tavoitteellisesti. Opiskelijan kanssa selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää hänen aiempaa koulutus- ja työkokemustaan ja muuta osaamistaan sekä niihin liittyviä asiakirjoja, joita voidaan muokata työnhakuun sopiviksi. Opiskelijaa ohjataan verkostoitumaan ja hyödyntämään verkostoja työhaun tukena.

Opetuksessa käsitellään seuraavia sisältöjä:

- työnantajan ja työntekijän oikeudet ja velvollisuudet
- työlainsäädännön perusasiat kuten työsuhteen alkaminen ja päättyminen, työsopimus, työsuhteen kesto ja työn muodot, vuosiloma ja muut lomat, palkkaus ja työntekijän verotus, työsuojelu- ja työturvallisuussäädökset, eläkejärjestelmä
- työmarkkinajärjestöt ja niiden toiminta, järjestäytymisoikeus, luottamushenkilöjärjestelmä
- suomalainen työkuulttuuri, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys työelämässä
- työmarkkinat ja niiden toimintamekanismit, työllistävät alat, osaamisvaatimukset
- yrittäjyys, yrittäjänä toimiminen, yrittäjän palvelut
- työnhaku, työnhakukanavat, työhaun välineet, työnvälityspalvelut
- verkostoitumisen merkitys työhaussa

Opiskelijan osaaminen

Opiskelija

- tuntee työntekijän ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet
- ymmärtää työlainsäädäntöön ja työelämän käytänteisiin liittyviä perusasioita
- osaa toimia työelämän käytänteiden ja pelisääntöjen mukaisesti
- tuntee oman alansa paikallisia työmahdollisuuksia, työnantajia ja työllisyystilannetta sekä omia mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla
- tuntee yrittäjänä toimimisen perusasioita ja yrittäjille tarjolla olevia palveluita, osaa arvioida omia mahdollisuuksiaan toimia yrittäjänä
- ymmärtää työelämän osaamistarpeita ja osaa suhteuttaa oman osaamisensa niihin ja tietää, miten sitä pitäisi kehittää

- ymmärtää kielitaidon merkityksen työtehtävissä ja työelämän vuorovaikutustilanteissa
- osaa esittää osaamisensa työnhakutilanteeseen tarkoituksenmukaisella tavalla (esimerkiksi ansioluettelo eri muodoissaan, sähköiset lomakkeet) ja toimia työhaastattelussa
- osaa käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia, ajanmukaisia työnhakukanavia ja hakea itsenäisesti työtä
- osaa käyttää verkostoja työnhaun tukena

Työssäoppiminen, vähintään 8 op

Työssäoppimisjakso on laajuudeltaan vähintään 8 osaamispistettä ja sen kesto, ajankohta ja tavoitteet voivat vaihdella opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Jakson voi suorittaa yhtäjaksoisesti, lyhyemmissä jaksoissa tai niin, että opiskelija on työssäoppimispaikassa säännöllisesti yksittäisiä päiviä tai osan päivästä. Työssäoppimisjakso voidaan suorittaa eri työpaikoilla. Opiskelijan tavoitteista ja valmiuksista riippuen paikan valinnassa voidaan painottaa kieli- ja viestintäosaamisen kehittymistä, osallisuuden lisäämistä, ammattiosaamisen vahvistamista tai työllistymistä. Koulutuksen alkupuolella toteutettavat jaksot voivat painottua kieli- ja viestintäosaamisen kehittämiseen, myöhemmässä vaiheessa toteutettavissa jaksoissa voidaan painottaa työllistymisen ja ammatillisen kehittymisen näkökulmaa. Työssäoppimisjakso voidaan tarvittaessa toteuttaa tutustumalla opiskelijan urasuunnitelmia tukevaan koulutukseen, jos se hyödyttää opiskelijaa enemmän. Osa työssäoppimisjaksosta voidaan toteuttaa myös osallisuutta tukevana toimintana, esimerkiksi osallistumisena yhdistys-, järjestö- tai vapaaehtoistoimintaan. Tarvittaessa työssäoppimisjakson tai osan siitä voi korvata kuntoutusjaksolla.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu suomalaiseen työelämään ja kehittää työelämävalmiuksiaan ja työelämässä tarvittavia viestintätaitoja. Työssäoppimisen tavoitteena on myös edistää opiskelijan työllistymistä sekä tukea opiskelijan omaa koulutus- ja työllistymissuunnitelmaa. Tavoitteena on myös, että yhdessä

työpaikkaohjaajan kanssa opiskelija saa mahdollisuuden arvioida aiemmin hankittua ammatillista osaamistaan oman alan työtehtävissä työpaikalla.

Työssäoppimisjakson aikana opiskelija kehittää kieli- ja viestintäosaamistaan ja saa käsityksen kyseisen työpaikan tai alan tyypillisistä vuorovaikutustilanteista ja vaadittavasta kielitaidosta. Tämän perusteella opiskelijaa ohjataan kehittämään kieli- ja viestintäosaamistaan riittävälle tasolle, jotta hän voi edetä omalla työ- tai koulutuspolullaan.

Työssäoppimisjakson yhtenä tavoitteena on myös verkostoituminen oman alan toimijoiden kanssa. Verkostojen avulla opiskelija saa tietoa omasta alastaan ja työllistymismahdollisuuksistaan sekä paremmat mahdollisuudet työllistymiseen. Opiskelijaa ohjataan verkostoitumaan oman alan toimijoiden kanssa työssäoppimispaikkaa etsiessään ja mahdollisuuksien mukaan myös työssäoppimispaikassa. Hyvin toteutettuna työssäoppimisjakso myös vahvistaa työnantajien valmiuksia vastaanottaa, ohjata ja perehdyttää työelämäään henkilöitä, jotka voivat vielä tarvita työssään muun muassa kielellistä tukea.

Opiskelijan osaaminen

- tunnistaa ammatillista osaamistaan ja työssä tarvittavia taitoja
- tunnistaa työtehtävän vaatimukset ja arvioi omaa osaamistaan
- tunnistaa ja arvioi omaa työkykyään
- tunnistaa vahvuuksiaan ja valmiuksiaan työuran sekä mahdollisen ammatillisen ja muun jatko-opiskelun suunnittelussa
- tunnistaa verkostoitumisen merkityksen ja osaa käyttää verkostoja työnhaun tukena
- tietää työelämäjaksoon liittyvän alan tärkeimmät työsuojelumääräykset ja -ohjeet ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa noudattaa työpaikan sääntöjä ja käytänteitä
- tutustuu oman alansa työympäristöihin ja työvälineisiin
- ymmärtää työpaikan suullisia ja kirjallisia ohjeita ja viestejä
- pystyy toimimaan vuorovaikutuksessa työyhteisönsä ja asiakkaiden kanssa

- muodostaa käsityksen kieli- ja viestintäosaamisensa riittävydestä työelämässä ja tietää, miten kehittää kieli- ja viestintäosaamistaan jatkossa
- tutustuu suomalaiseen työkulttuuriin ja vertailee sitä aiempiin kokemuksiinsa työelämästä

Työssäoppimisjakson toteutus

Koulutuksen järjestäjä tukee opiskelijaa työssäoppimispaikan löytämisessä. Opiskelijalle pyritään löytämään työllistymis- ja urasuunnitelmaa parhaiten tukeva työssäoppimispaikka.

Työssäoppimisjakso toteutetaan koulutuksen järjestäjän, työpaikan ja opiskelijan tiiviissä yhteistyössä. Opiskelijan ohjaajana työpaikalla toimii nimetty työpaikkaohjaaja. Koulutuksen järjestäjä nimeää työssäoppimisjakson vastuuhenkilön, joka vastaa työssäoppimisjaksoon liittyvästä käytännön yhteistyöstä ja tarvittavien sopimusten laatimisesta. Koulutuksen järjestäjän nimeämä vastuuhenkilö myös varmistaa, että työpaikkaohjaajalla on riittävästi tietoa työssäoppimisjakson yleisistä tavoitteista, opiskelijan omista tavoitteista sekä siitä, miten opiskelijaa ohjataan ja millaista on kielitietoinen ohjaus. Opiskelijan tulee saada työpaikalla perehdytystä ja ohjausta työtehtäviin, työpaikan käytänteisiin ja työturvallisuusmääräyksiin. Opiskelijan tulee myös saada tukea kielitaidon kehittämiseen työpaikalla. Työssäoppimispaikalla ohjauksessa keskitytään niihin tavoitteisiin, jotka opiskelija, koulutuksen järjestäjän vastuuhenkilö ja työpaikkaohjaaja ovat yhdessä sopineet. Opiskelijan tavoitteita määriteltäessä vastuuhenkilö sopii yhdessä työnantajan kanssa, miten opiskelija voi jakson aikana osoittaa ammatillista osaamistaan ja miten se tunnistetaan ja dokumentoidaan.

Opiskelija, vastuuhenkilö ja työpaikkaohjaaja seuraavat työssäoppimisjakson etenemistä ja arvioivat sitä yhdessä. Työssäoppimisjakson suorittamisen aikana opiskelija saa palautetta vastuuhenkilöltä ja työpaikkaohjaajalta. Työssäoppimisjakson aikana käydään yksi tai useampia palautekeskusteluita, joissa ovat mukana opiskelija, työpaikkaohjaaja ja koulutuksen järjestäjän vastuuhenkilö. Opiskelija saa työssäoppimispaikasta todistuksen, jossa on opetussuunnitelman perusteiden työtodistusmallin mukaiset asiat. Lisäksi opiskelija saa erillisen arvion jakson

sujumisesta. Arvioita ja työssäoppimisjakson aikana saatua palautetta hyödynnetään opiskelijan ohjauksessa ja jatkokoulun suunnittelussa.

Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen arviointi

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen arvioidaan merkinnällä suoritettu/ei suoritettu. Myös työssäoppimisjakso arvioidaan merkinnällä suoritettu/ei suoritettu.

Valinnaiset opinnot

Koulutukseen kuuluu opiskelijan tarpeitten mukaan valinnaisia opintoja, joiden tavoitteena on auttaa opiskelijaa kohti työelämää ja jatko-opintoja sekä edistää kotoutumista. Opintojen tulee olla sisällöltään sopivia ja tarkoituksenmukaisia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelu- ja kotoutumis- tai työllistymissuunnitelman kannalta. Valinnaisista opinnoista sovitaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Valinnaisista opinnoista tulisi sopia myös kotoutumis- tai työllistymissuunnitelman laativan tahon kanssa, jotta voidaan etukäteen varmistaa muun muassa työttömyysetuuteen mahdollisesti vaikuttavat seikat. Valinnaisten opintojen tarjonnassa voidaan hyödyntää koulutuksen järjestäjän oman tarjonnan lisäksi koko alueen opintotarjontaa ja verkossa olevia koulutuksia. Valinnaiset opinnot ja niiden järjestämistavat kuvataan koulutuksen järjestäjän paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Valinnaisia opintoja voivat olla esimerkiksi

- työelämän sertifikaatit
- oman ammattialan osaamisen päivitykseen liittyvät täydennyskoulutukset
- oman ammattialan tai urasuunnitelman mukaiset lisäopinnot suomen/ruotsin kielessä
- muiden kielten opinnot (esimerkiksi toinen kotimainen kieli tai englannin kieli)
- työelämään tai jatko-opintoihin siirtymistä tukevat matematiikan opinnot (esimerkiksi ammattiin liittyvää matematiikkaa, kuten lääkelaskut tai pinta-ala- ja menekkilaskenta)
- ammatillisten perustutkintojen yhteisiin tutkinnonosiin orientoivat opinnot

- ohjatut tutustumiskäynnit ja -jaksot oppilaitoksissa opiskelijan jatkosuunnitelman mukaan
- yleiseen kielitutkintoon valmentautuminen
- monikielinen yhteiskuntaorientaatiojakso
- muut opiskelijan kotoutumisen ja jatkosuunnitelman kannalta olennaiset opinnot

Ohjaus ja oppimisen tuki 7 osaamispistettä

Kotoutumiskoulutuksessa opiskelija saa henkilökohtaisesti suunniteltua ja toteutettua ohjausta ja tukea kotoutumiskoulutuksen suorittamiseen, opinto- ja urasuunnitteluun sekä niihin liittyvien suunnitelmien ja hakemusten laadintaan. Neuvonta ja tiedon jakaminen ovat osa ohjaustilanteita. Ohjauksen toteuttaminen käytännössä kuvataan koulutuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmassa.

Kotoutumiskoulutuksen aikana ohjausta antavat pääsääntöisesti ohjausalan ammattilaiset. Ohjausta ja tukea voi antaa myös muu kotoutumiskoulutuksen henkilöstö. Ohjausta ja tukea voidaan järjestää henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi myös opintojaksomuotoisena opetuksena, pienryhmäohjauksena tai näiden yhdistelmänä. Ohjausta voidaan antaa myös opiskelijan äidinkielellä tai muulla opiskelijan hyvin osaamalla kielellä.

Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Ohjauksen tulee olla tarvelähtöistä, oikea-aikaista ja eettisten periaatteiden mukaista. Toimiva ohjaus tukee opiskelijan tavoitteiden saavuttamista sekä sujuvaa siirtymistä työhön tai jatkokoulutukseen.

Ohjaus osana kotoutumiskoulutusta

Ohjauksen avulla edistetään opiskelijoiden osallisuutta ja yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Ohjauksella tarkoitetaan opiskelijan vuorovaikutuksellista tukemista, jonka pyrkimyksenä on vahvistaa opiskelijan toimijuutta ja aktiivista roolia kotoutumisessa. Se motivoi ja kannustaa opiskelijaa kohti tavoitteitaan ja päämääriään. Kotoutumiskoulutuksessa ohjauksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea opiskelijaa niin, että hän osaa tehdä koulutusta, työllistymistä ja urasuunnittelua koskevia valintoja ja ratkaisuja ja ymmärtää niiden vaikutuksen

elämäänsä. Ohjauksella edistetään työelämään siirtymistä, jatkokoulutukseen hakeutumista ja opiskelijan ammatillista kasvua. Se tukee opiskelijan hyvinvointia, ennaltaehkäisee opintojen keskeyttämistä, kannustaa itsetuntemukseen ja itseohjautuvuuden kasvamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Ohjaus kehittää myös opiskelijan valmiuksia hakea tukea elämäntilanteeseen, opiskeluun ja oppimiseen mahdollisesti liittyvien haasteiden ratkaisemiseen.

Ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä opiskelijoiden sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kielitaito ja kaikkia opiskelijan osaamia kieliä voidaan käyttää ohjauksessa. Ohjauksen keskeinen arvo on kohtaavuus, minkä seurauksena ohjaus ei ole geneeristä, vaan perustuu kunkin opiskelijan henkilökohtaiseen tilanteeseen, tavoitteisiin ja tarpeisiin.

Opiskelija nähdään oman elämänsä asiantuntijana ja toimijana, jolle ohjaustyötä tekevä antaa oman asiantuntemuksensa käyttöön. Ohjauksessa tiedostetaan, miten esimerkiksi tiettyihin aloihin tai ohjattavan opiskelijan sukupuoleen, ikään tai etniseen taustaan liittyvät ennakkosenteet ja -käsitykset voivat vaikuttaa urasuunnitteluun ja työllistymiseen. Ohjauksen avulla pyritään purkamaan näitä ennakkokäsityksiä ja vaikuttamaan myönteisesti asenteisiin. Eri ammatti- ja uravaihtoehtoja esitellään opiskelijoille laajasti.

Opiskelija saa ohjauksessa tukea opiskeluun ja jatkuvaan oppimiseen, jatkopolun suunnitteluun sekä tarvittaessa elämänhallintaan. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan tavoitteet ja elämäntilanne ja etsitään yhdessä sopivia ratkaisuvaihtoehtoja. Ohjauksen avulla opiskelija tunnistaa kotoutumisprosessinsa eri vaiheet ja osaa tarkastella omaa tilannettaan. Ohjaus antaa opiskelijalle valmiuksia selkiyttää valintojaan sekä suunnitella opiskelujensa sisältöjä ja rakennetta omien voimavarojensa mukaisesti. Ohjaustilanteissa opiskelija ja ohjaaja käsittelevät koulutuksessa annettuja tietoja ja sisältöjä. Jotta opiskelija sisäistää tiedot, hänen on osattava ankkuroida ne omaan elämäänsä.

Tavoitteet

- opiskelijan henkilökohtaisen työllistymiseen ja/tai koulutukseen liittyvän jatkosuunnitelman laadinta

- opiskelijan työuran ja elämänhallintataitojen edistäminen
- opiskelijan ammatillisen kasvun ja opiskelun tukeminen kotoutumiskoulutuksen eri vaiheissa
- kotoutumisen tukeminen
- vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen edistäminen
- opiskeluun liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäiseminen

Keskeiset sisällöt

- oppimisen ohjaus ja opiskelutaidot
- opiskelijoiden koulutus- ja työllistymispolkujen hahmottaminen ja suunnittelu
- erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaus
- ohjaus ja tuki eri ongelmatilanteissa
- työ- ja työssäoppimispaikan hakuun liittyvä ohjaus
- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- koulutuksen järjestäjän tarjoamat muut tukipalvelut

10 Uraohjaus

Kotoutumiskoulutuksessa uraohjauksen tavoitteena on, että opiskelija saa monipuolisesti tietoa työelämästä ja ura- ja koulutusmahdollisuuksista. Opiskelijan uraa ja ammatillista suuntautumista koskevia suunnitelmia ja tavoitteita käsitellään yhdessä opiskelijan kanssa käytävissä ohjauskeskusteluissa. Uraohjauksella tuetaan opiskelijan urasuunnittelutaitojen kehittymistä ja kotoutumiskoulutuksen jälkeisen urapolun jäsentymistä.

Ohjauskeskusteluissa käydään läpi opiskelijan osaamista, tavoitteita sekä tunnistetaan osaamisen kehittämisen tarpeita ja keskustellaan niistä. Ohjaustoiminta tukee konkreettisesti opiskelijan jatkosuunnitelman hahmottamista. Uravalintaansa pohtivaa opiskelijaa ohjataan tutustumaan ennakkoluulottomasti erilaisiin ammat-
tivalihtoehtoihin. Opiskelijaa ohjataan myös valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan työelämässä sekä erilaisissa jatko-
opinnoissa. Opiskelijan ohjauksessa tuodaan esiin verkostoitumisen merkitys urapolun

ja työllistymisen kannalta. Korkeakoulutaustaisten opiskelijoiden uraohjauksessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Uraohjausta antavilla henkilöillä on tarpeen olla kattava käsitys oman alueen työmarkkinatilanteesta, työ- ja harjoittelumahdollisuuksista sekä yrittäjyydestä. Yhteydet työelämään ja opiskelijoiden jatkopolkujen kannalta keskeisiin toimijoihin ovat hyödyksi ohjauksessa. Kotoutumiskoulutukseen sisältyvän työssäoppimisjakson aikana ohjausta antavat sekä työnantajan että koulutuksen järjestäjän edustaja. Työssäoppimisjakson paikkojen valinnassa huomioidaan sekä opiskelijan ura- ja ammatilliseen suunnitelmaan liittyvät tavoitteet että työllistymismahdollisuudet.

Opiskelija saa ohjauskeskustelujen ja työssäoppimisjakson avulla tietoa ja palautetta ammattitaidostaan ja osaamisestaan sekä niiden soveltumisesta suomalaiseen työelämään. Opiskelijan kanssa laadittava jatkosuunnitelma sisältää pidemmän aikavälin ammatilliset tavoitteet sekä niihin pääsemiseksi tarvittavat lähitulevaisuuden toimenpiteet. Koulutuksen aikaisesta uraohjauksesta rakentuu jatkuva prosessi, joka tukee opiskelijan omien tavoitteiden selkiytymistä ja opiskelijan urasuunnitelmaa. Ohjauksella vahvistetaan opiskelijan toimijuutta ja motivaatiota myös tilanteissa, joissa jatkopolkuun liittyvät tavoitteet ja suunnitelma ovat vielä selkiytymättömiä tai päätavoitteen saavuttaminen edellyttää opiskelijalta useita välitavoitteita.

11 Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

Koulutuksen alussa laaditaan yhteistyössä opiskelijan kanssa Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Suunnitelman tavoitteena on selkeyttää opiskelijan päämääriä, tukea opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa ja kehittää opiskelijan aktiivista toimijuutta. Suunnitelma auttaa opiskelijaa sitoutumaan opintoihin ja tavoitteiden edistämiseen sekä auttaa häntä ymmärtämään kotoutumisprosessin merkityksen. Suunnitelma toimii myös opettajien työvälineenä opiskelijan ohjaamisessa ja opintopolun suunnittelussa. Suunnitelman avulla kotoutumiskoulutuksen aikainen ohjaus tulee näkyväksi ja opiskelu tavoitteellisemmaksi.

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma koostuu ammatillisesta ja uraohjauksesta, opintojen ja oppimisen ohjauksesta ja mahdollisista tukitoimista tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan sisällytetään opiskelijan lyhyen aikavälin tavoitteet ja pitkän aikavälin päämäärät sekä tavoitteiden saavuttamiseksi määritellyt toimet, opintojen suoritustavat, henkilökohtaisen ohjauksen tarve ja mahdolliset tukitoimet. Päämääriä ja tavoitteita asetettaessa huomioidaan opiskelijan aiemmat opinnot ja aiemmin hankkima ammatillinen ja muu osaaminen, opiskelijan valmiudet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä tarpeet ja kehittämiskohteet. Suunnitelmaan sisällytetään myös toimenpiteet aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseksi sekä tarpeen mukaan työelämän sertifi kaattien suorittamiseksi. Suunnitelmaan voidaan sisällyttää myös laajemmin kotoutumista tukevia toimia, kuten järjestö-, vapaaehtois-, mentorointi- tai harrastustoimintaan osallistumista.

Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelma huomioidaan kehittämissuunnitelmassa kotoutumiskoulutukselle asetettu sekä opiskelijan yksilöllinen kielitaidon taso suhteessa omiin jatkosuunnitelmiin. Oppimisvalmiuksiin ja opiskelutaitoihin vaikuttavat esimerkiksi ikä, koulutustausta, kokemus vieraiden kielten oppimisesta ja elämäntilanne. Opiskelijan kanssa keskustellaan eri alojen ja ammattien edellyttämästä kielitaidon tasosta. Kielitaito ja viestintätaidot eivät myöskään aina kehity samassa tahdissa muiden työelämävalmiuksien kanssa, mikä tulee huomioida henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa.

Henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa laadittaessa opiskelijan tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti. Kokonaisvaltainen lähestymistapa edellyttää luottamuksellista ohjaussuhdetta, jotta opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista voidaan tukea. Suunnitelmassa huomioidaan opiskelijan elämäntilanne, edellytykset opiskeluun ja työllistymiseen sekä muut opiskeluun vaikuttavat tekijät tai oppimista vaikeuttavat seikat. Työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä arvioidaan ja tätä tietoa hyödynnetään opiskelijan ammatinvalinnassa, ohjauksessa ja jatkosuunnitelman laadinnassa, jotta opiskelijaa voidaan tukea realistisen ja mielekkään työllistymispolun suunnittelussa. Jos koulutuksessa tai työssäoppimisjaksolla ilmenee sellaisia seikkoja, joiden perusteella opiskelijan työ- ja toimintakykyä on syytä erikseen kartoittaa tai

erityisesti tukea, tulee opiskelija tarvittaessa ohjata hänen tarpeitaan paremmin vastaavaan koulutukseen, palveluun tai työ- ja toimintakyvyn arviointiin.

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma laaditaan opiskelijan ja opettajan yhteistyönä. Suunnitelman toteutumista ja opintojen edistymistä seurataan ja päivitetään yhdessä opiskelijan kanssa koko koulutuksen ajan. Suunnitelman laatimiseen voi tarvittaessa osallistua myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

12 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat olennainen osa kotoutumiskoulutuksen aikaista henkilökohtaistamista ja HOKS-prosessia sekä laajempaa työllistymis- ja oppimisvalmiuksien ja opiskelijan toiveiden tunnistamista. Osaamisen tunnistaminen jatkaa kotoutumislain mukaisessa alkukartoituksessa aloitettua kartoittamista, osaamisen dokumentoimista ja hyödyntämistä osana urasuunnittelua. Se toimii myös pohjana kotoutumiskoulutuksen jälkeen tapahtuvalle osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle sekä ohjaukselle.

Osaaminen koostuu kolmesta osa-alueesta, joita ovat tiedot, taidot ja pätevyys. Osaaminen ei ole sidottu siihen, miten se on hankittu. Osaamista kertyy virallisissa, epävirallisissa ja arkioppimisen ympäristöissä. Kotoutumiskoulutuksessa keskeistä on tunnistaa osaaminen, joka auttaa opiskelijaa työllistymisessä, pätevoitymisessä tai jatko-opintoihin hakeutumisessa. Eri tavoin hankittua osaamista tunnistetaan ja tunnustetaan koko kotoutumiskoulutuksen ajan järjestelmällisesti esimerkiksi osana ohjausta. Koulutuksen aikana kumuloituvat tiedot dokumentoidaan työnhaun asiakirjoihin, osaamis- tai työtodistukseen, portfolioon tai muuhun tarkoituksenmukaiseen muotoon, joka hyödyttää opiskelijaa jatkossa. Osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvät tiedot kirjataan myös opiskelijan jatkosuunnitelmaan, jotta niitä voi täydentää ja hyödyntää opiskelijan jatko-ohjauksessa ja urasuunnittelussa myöhemminkin.

Koulutuksessa opiskelija saa tietoa osaamisen käsitteestä, osaamisen tunnistamisen tavoitteista, hyödyistä ja menetelmistä sekä ohjausta, mahdollisuuksia ja välineitä osaamisen näyttämiseen. Niiden opiskelijoiden osalta, joille oman osaamisen kuvaaminen ja tunnistaminen on vieraampaa, on tärkeä aloittaa perusteista ja arkiosaamisen tunnistamisesta sekä ohjata opiskelijaa oman ammattitaidon ja osaamisen arvioinnissa.

Osaamista tunnustetaan esimerkiksi ohjauskeskusteluissa, opetukseen integroituna, työssäoppimisjaksoilla, osaamiskartoituksissa tai työpajoilla, näytöillä sekä erilaisten osaamis-, työ- ja tutkintotodistusten avulla, työelämän sertifikaatit mukaan lukien. Opiskelija voi myös esimerkiksi osallistua muiden koulutusten valintakokeisiin, joista saatua tietoa voidaan hyödyntää osaamisen tunnistamisessa. Kotoutumiskoulutuksessa työssäoppimisjaksojen aikana tapahtuva osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen yhteistyössä työnantajan kanssa on erittäin keskeisessä roolissa. Työelämäjaksojen aikana opiskelija saa työtehtäviä ja tilaisuuksia, joiden avulla hän voi näyttää ammatillista ja muuta osaamistaan todellisissa työtehtävissä työpaikalla.

Mikäli opiskelijan työllistymisen kannalta on olennaista saada pätevyys Suomessa säänneltyyn ammattiin, oikeustieteelliseen ammattiin tai päätös korkeakoulututkinnon tason rinnastamisesta, opiskelija ohjataan tutkinnon tunnustamiseen toimivaltaiselle viranomaiselle. Koulutuksen aikana neuvotaan ja tuetaan opiskelijaa tutkinnon tunnustamisprosessin käynnistämässä ja siihen liittyvissä mahdollisissa jatkotoimissa osana urasuunnittelua ja ohjausta.

Osaamisen tunnustamisen tukena voidaan käyttää erilaisia sovelluksia ja työkaluja, jotka voivat olla myös monikielisiä, visuaalisia ja virtuaalisia. Opiskelijan äidinkieltä ja muita hyvin osaamia kieliä voidaan käyttää osaamisen tunnustamisen apuna. Työnantajien kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi osaamisen tunnustamista voidaan tarpeen mukaan tehdä yhteistyössä myös esimerkiksi ammatillisten oppilaitosten, korkeakoulujen, ohjauspalvelujen ja kolmannen sektorin kanssa.

Osaamisen tunnustaminen ja tunnustaminen kotoutumiskoulutuksen aikana ovat edellytys kotoutumiskoulutuksen aikaiselle ohjaukselle ja kestäväälle urasuunnittelulle koulutuksen aikana ja sen jälkeen. Eri tavoin hankitun osaamisen näkyväksi tekeminen lisää opiskelijan voimavaroja ja vaikuttaa positiivisesti opiskelijan työllistymismahdollisuuksiin. Opiskelija pystyy suhteuttamaan vahvuuksiaan ja valmiuksiaan työelämän, työtehtävien ja ammattien vaatimuksiin sekä saa tietoa mahdollisista kehittämis- ja koulutustarpeistaan. Suomeksi tai ruotsiksi tehtävä osaamisen tunnustaminen tukee myös kotoutumiskoulutuksen kielenoppimistavoitetta. Opiskelija saa valmiuksia sanoittaa ja kuvata omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan kielitaitonsa tason mukaisesti, mikä hyödyttää häntä niin urasuunnittelussa, työssä kuin opintoihin sekä työelämään hakeutuessakin.

Sasky koulutuskuntayhtymässä noudatetaan ja sovelletaan Opetushallituksen ohjetta Osaamisen tunnustaminen ja tunnustaminen ammatillisessa koulutuksessa 07.05.2024.

13 Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tavoitteena on lisätä opiskelijan oppimisvalmiuksia ja oppimaan oppimisen taitoja, ennaltaehkäistä opiskeluun liittyviä haasteita sekä edistää opiskelijan hyvinvointia. Tuen avulla opiskelija saa yhdenvertaiset mahdollisuudet saavuttaa tavoitteita koulutuksen aikana ja sen jälkeen.

Opiskelua ja oppimista ohjaavat ja tukevat sekä kotoutumiskoulutuksen opettajat että muut ammattilaiset. Erityistä tukea tarvitsevien ja tarpeen mukaan muiden tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla voidaan tarvittaessa hyödyntää myös esimerkiksi erityisopettajien asiantuntemusta. Tieto oppimisvaikeuksista, niiden tunnistamisesta ja erilaisista tukimuodoista on eduksi opetus- ja ohjaustyössä toimiville. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä paikallisten tai alueellisten eri alan asiantuntijoiden ja toimijoiden kanssa.

Oppimisen ohjauksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan oppimisen valmiuksiin ja oppimaan oppimisen kehittämiseen. Lisäksi opiskelijaa ohjataan vastuun ottamiseen omasta opiskelustaan. Opiskelijaa tuetaan opintojen suunnittelussa, tavoitteiden asettamisessa ja arvioinnissa. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään opiskelun tavoitteet ja merkitys. Opiskelijalle annetaan onnistumista edistävää palautetta, ohjausta ja tukea. Keskeistä on vahvistaa opiskelijan aktiivista toimijuutta opinnoissa, jatkosuunnitelman toteuttamisessa ja yhteiskunnassa toimimisessa.

Opetuksen ja ohjauksen eriyttäminen on ensisijainen keino ottaa huomioon opiskelijoiden erilaiset tarpeet (ks. luku 3.1). Eriyttäminen toimii myös välineenä oppimisen haasteiden havaitsemisessa ja oikeanlaisten tukitoimien löytämisessä. Opiskelijan oppimisen esteitä ja oppimisvaikeuksia pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opettajien ja muun henkilöstön havaintojen lisäksi opiskelijan omat havainnot ja kokemukset ovat keskeisiä tuen tarpeen tunnistamisessa. Tukea tarvitsevan opiskelijan vaikeudet pyritään tunnistamaan, jotta voidaan löytää oikeanlaiset keinot oppimisen tukemiseen. Opiskelijalle voidaan tarjota sekä yksilöllistä ja yhteisöllistä tukea että oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja. Tuen vaikutusta opiskelijan oppimiseen seurataan, ja lisäksi huomioidaan koulutuksen aikana tehdyt havainnot myös ohjattaessa opiskelijaa toiseen koulutukseen tai palveluun. Tällä varmistetaan, että opiskelija saa tarvitsemaansa tukea myös jatkossa.

Oppimiseen vaikuttavat myös opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kokonaistilanne käsittelemällä opintojen lisäksi myös arjessa toimimista. Opiskelijalle tarjotaan neuvontaa ja ohjausta myös muihin mahdollisiin opiskeluun

ja oppimiseen negatiivisesti vaikuttaviin tekijöihin, kuten henkilökohtaiseen elämään tai terveyteen liittyviin ongelmiin. Mikäli koulutuksen alussa tai aikana havaitaan joitakin opiskelijoiden fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä seikkoja, opiskelija ohjataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sellaisen tuen piiriin, josta hän saa apua ja tukea ongelmaansa ja sen ratkaisemiseen. Opiskelija voidaan ohjata myös ennaltaehkäisevästi etsimään tukea ja apua, jotta mahdollinen koulutuksen keskeytyminen ja ongelmien kasaantuminen voidaan välttää.

Liite 1: Koulutuksesta annettava todistus

SASKY koulutuskuntayhtymä

TODISTUS

Etunimi Sukunimi

syntymäaika

on suorittanut SASKY koulutuskuntayhtymän järjestämän aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen

Koulutuksen nimi (laajuus osaamispistettä)

Opiskelija on koulutuksen päättyessä arvioitu seuraavasti:

Kieli- ja viestintäosaaminen (xx osaamispistettä)

Kuullun ymmärtäminen (suullinen vastaanottaminen) B1.1

Luetun ymmärtäminen (kirjallinen vastaanottaminen) A2.2

Puhuminen (suullinen tuottaminen) B1.1

Kirjoittaminen (kirjallinen tuottaminen) A2.1

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (xx osaamispistettä) suoritettu/ei suoritettu

Yhteiskunnan perusrakenteet ja maantuntemus 5 osaamispistettä

Yhteiskunnan peruspalvelut 3 osaamispistettä

Ammatti- ja koulutustietous 4 osaamispistettä

Työelämä tietous 4 osaamispistettä

Valinnaiset opinnot

Hygieniaosaamistodistus suoritettu

Yleiseen kielitutkintoon valmentautuminen suoritettu

Opiskelija on saanut ohjausta (laajuus osaamispistettä).

Opiskelija on suorittanut työssäoppimisjakson/työssäoppimisjaksot Yritys Oy:ssä ajalla

x.x.20xx-x.x.20xx (yhteensä x viikkoa).

Allekirjoitus

Paikkakunta _____ kuuta vuonna 20_____.

Koulutus on toteutettu noudattaen Opetushallituksen määräystä (2022:1a)

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2022

Liite 2: Koulutuksen laajuus ja rakenne

Peruspolku	Moduuli 1 lähtötaso 0	Moduuli 2 lähtötaso A1.3	Moduuli 3 lähtötaso A2.1	Yhteensä osaamispistettä
Kieli- ja viestintäosaaminen				
Kieli- ja viestintäosaaminen	15	15	10	40
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen				20
Yhteiskunnan perusrakenteet ja maantuntemus	1	1	1	3
Yhteiskunnan peruspalvelut	1	1	1	3
Ammatti- ja koulutustietous		1	1	2
Työelämä tietous	1	1	2	4
Työssäoppiminen	2	2	4	8
Ohjaus				
Ohjaus	2	2	3	7
Yhteensä	22	23	22	67
Opetuksen kesto viikkoina	17	18	17	52 viikkoa
Valinnaiset opinnot				
Koulutuskokeilu				2
Hygieniapassi				8 tuntia
Ensiapukoulutus				4-16 tuntia
Sähkötyöturvallisuuskortti SFS 6002				8 tuntia
Tulityökortti				8 tuntia
Työturvallisuuskortti				8 tuntia
YKI-testiin valmistautuminen				2
Työkokeilu				4
Yrittäjyyspolkuun tutustuminen				2
Valitut opinnot yhteensä				67-80 op

Hitaasti etenevät	Moduuli 1 lähtötaso 0	Moduuli 2 lähtötaso A1.2	Moduuli 3 lähtötaso A 1.3	Moduuli 4 lähtötaso A2.1	Yhteensä osaamis- pistettä
Kieli- ja viestintäosaaminen					
Kieli- ja viestintäosaaminen	20	10	10	5	45
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen					20 op
Yhteiskunnan perusrakenteet ja maantuntemus	1	1	1		3
Yhteiskunnan peruspalvelut		1	1	1	3
Ammatti- ja koulutustietous			1	1	6
Työelämä tietous	1	1	1	1	4
Työssäoppiminen			4	4	8
Ohjaus					7 op
Ohjaus	2	1	2	2	7
Yhteensä	24	14	20	14	72
Opetuksen kesto viikkoina	19	11	16	11	57 viikkoa
Valinnaiset opinnot					
Koulutuskokeilu					2 op
Hygieniapassi					2 op
Ensiapukoulutus					2 op
YKI-testiin valmistautuminen					2 op
Työkokeilu					2-4 op
Yrittäjyyspolkuun tutustuminen					2 op
Valinnaisia voi valita max. 80 op asti					
Valitut opinnot yhteensä					80 op